

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПАСПОРТ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Начальник обласної
військової адміністрації

Сергій ГАЙДАЙ

« 28 » червня 2022 року

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПАСПОРТ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 2021 РІК

ЗМІСТ

Назва	Зміст, сторінка
1. Загальна характеристика	3
2. Чисельність населення	8
3. Фізико-географічна характеристика	10
4. Перелік екологічно небезпечних об'єктів	12
5. Атмосферне повітря	15
6. Водні ресурси	18
7. Земельні ресурси	29
8. Лісові ресурси	36
9. Рослинний світ	41
10. Тваринний світ	56
11. Природно-заповідний фонд	84
12. Формування екологічної мережі	89
13. Поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами	93
14. Радіаційна безпека	104
15. Моніторинг довкілля	106
16. Міжнародне співробітництво	107
17. Планування природоохоронної діяльності	119
18. Основні екологічні проблеми області	137

I. Загальна характеристика

Дата утворення	3 червня 1938 року
Територія, тис. км ²	26,7
Кількість адміністративно-територіальних одиниць (районів)*	8
Кількість міст*	37
з них обласного значення**	14
Кількість селищ міського типу*	109
Кількість сільських населених пунктів*	780
Чисельність населення, тис. осіб	2102,9
з них:	
міське	1833,9
сільське	269,1
Щільність населення, тис. осіб на 1 км ²	0,079

* – за даними Статистичного збірника (STATISTIKAL PUBLICATION) Чисельність наявного населення України на 1 січня 2021 року (Number of Present Population of Ukraine, as of January 1, 2021) Державної служби статистики України (режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/05/zb_chuselnist%202021.pdf).

** – за даними офіційного веб-порталу Верховної Ради України: «2. Адміністративно-територіальний устрій областей (див. Регіони України)» – «2.12. Адміністративно-територіальний устрій Луганської області» – «2. Населені пункти Луганської області. Міста обласного значення» (режим доступу: <https://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>).

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 717-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Луганської області» утворено 37 сільських, селищних, міських територіальних громад в області, в тому числі 26 громад на підконтрольній території та 11 міських громад на тимчасово окупованій території. Перелік цих громад вказаний у додатку до розпорядження.

У зв'язку із прийняттям постанови Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17.07.2020, 2021 рік був перехідним періодом протягом якого здійснювались заходи для формування нових збільшених районів, в тому числі на території Луганської області, підконтрольній українській владі: Сватівський район (з адміністративним центром у місті Сватово) у складі територій Білокуракинської селищної, Коломийчиської сільської, Красноріченської селищної, Лозно-Олександрівської селищної, Нижньодуванської селищної, Сватівської міської, Троїцької селищної територіальних громад), Северодонецький район (з адміністративним центром у місті Северодонецьк) у складі територій Гірської міської, Кремінської міської,

Лисичанської міської, Попаснянської міської, Рубіжанської міської, Северодонецької міської територіальних громад; Старобільський район (з адміністративним центром у місті Старобільськ) у складі територій Біловодської селищної, Білолуцької селищної, Марківської селищної, Міловської селищної, Новопсковської селищної, Старобільської міської, Чмирівської сільської, Шульгинської сільської територіальних громад; Щастинський район (з адміністративним центром у селищі міського типу Новоайдар) у складі територій Нижньотеплівської сільської, Новоайдарської селищної, Станично-Луганської селищної, Широківської селищної, Щастинської міської територіальних громад (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>). Інформація у екологічному паспорті за 2021 рік надається відповідно до інформації, яка враховується за даними Державного земельного кадастру.

Інформація щодо моніторингу процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування (об'єднання територіальних громад) на 01.01.2022 року представлена у нижченаведеній таблиці.

№	Назва ОТГ	Адміністративний центр	Кількість сільських, селищних, міських рад, що увійшли до складу ОТГ	Кількість населених пунктів, що увійшли до складу ОТГ	Площа, км.кв	Кількість населення
1	2	3	4	5	6	7
1	Алчевська міська об'єднана територіальна громада	м. Алчевськ	19	4	768,1	183319
2	Антрацитівська міська об'єднана територіальна громада	м. Антрацит	25	1	634,4	94167
3	Біловодська селищна об'єднана територіальна громада	смт Біловодськ	33	0	1596	22610
4	Білокуракинська селищна об'єднана територіальна громада	смт Білокуракине	38	0	1124,3	15005
5	Білолуцька селищна об'єднана територіальна громада	смт Білолуцьк	18	0	641,2	9662
6	Гірська міська об'єднана територіальна громада	м. Гірське	9	2	169,8	33125
7	Довжанська міська об'єднана територіальна громада	м. Довжанськ	52	2	1226,6	117004
8	Зимогір'ївська міська об'єднана територіальна громада	м. Зимогір'я	21	1	452,7	37479
9	Кадіївська міська об'єднана територіальна громада	м. Кадіївка	25	6	794,3	216715
10	Коломийчеська сільська об'єднана територіальна громада	с. Коломийчиха	21	0	390,6	3211

1	2	3	4	5	6	7
11	Красноріченська селищна об'єднана територіальна громада	смт Красноріченське	9	1	443	7977
12	Кремінська міська об'єднана територіальна громада	м. Кремінна	10	1	532,9	21968
13	Лисичанська міська об'єднана територіальна громада	м. Лисичанськ	14	3	407,6	113782
14	Лозно-Олександрівська селищна об'єднана територіальна громада	смт Лозно-Олександрівка	25	0	533,9	4407
15	Луганська міська об'єднана територіальна громада	м. Луганська	28	2	805,6	442506
16	Лутугинська міська об'єднана територіальна громада	м. Лутугине	38	1	832,7	47470
17	Марківська селищна об'єднана територіальна громада	смт Марківка	33	1	1166,8	14020
18	Міловська селищна об'єднана територіальна громада	смт Мілове	29	0	970,8	14755
19	Молодогвардійська міська об'єднана територіальна громада	м. Молодогвардійськ	28	1	544,6	39740
20	Нижньодуванська селищна об'єднана територіальна громада	смт Нижня Дуванка	17	0	561,4	5307
21	Нижньотеплівська сільська об'єднана територіальна громада	с. Нижньотепле	12	0	492,4	7149
22	Новоайдарська селищна об'єднана територіальна громада	смт Новоайдар	32	0	1312,1	21007
23	Новопсковська селищна об'єднана територіальна громада	смт Новопсков	21	0	982,3	2314
24	Попаснянська міська об'єднана територіальна громада	м. Попасна	12	1	468,6	25180
25	Ровеньківська міська об'єднана територіальна громада	м. Ровеньки	23	1	598,9	66113
26	Рубіжанська міська об'єднана територіальна громада	м. Рубіжне	13	1	401,5	59725
27	Сватівська міська об'єднана територіальна громада	м. Сватове	23	1	1038,7	26425
28	Северодонецька міська об'єднана територіальна громада	м. Северодонецьк	19	1	712,8	115641

1	2	3	4	5	6	7
29	Сорокинська міська об'єднана територіальна громада	м. Сорокине	42	2	918,8	89356
30	Станично-Луганська селищна об'єднана територіальна громада	смт Станиця Луганська	14	0	514,3	23237
31	Старобільська міська об'єднана територіальна громада	с. Старобільськ	24	1	731,6	28458
32	Троїцька селищна об'єднана територіальна громада	смт Троїцьке	46	0	1222,2	15948
33	Хрустальненська міська об'єднана територіальна громада	м. Хрустальний	40	4	849,9	134777
34	Чмирівська сільська об'єднана територіальна громада	с. Чмирівка	22	0	512,6	9077
35	Широківська селищна об'єднана територіальна громада	с-ще Широкий	14	0	580,4	6652
36	Шульгинська сільська об'єднана територіальна громада	с. Шульгинка	12	0	337,6	4286
37	Щастинська міська об'єднана територіальна громада	м. Щастя	10	1	409,2	20922
					26681,2	2100496

* – за даними Управління з питань нормативно-правової роботи та децентралізації облдержадміністрації, розміщеними на сайті облдержадміністрації у вкладці «Стан децентралізації | Луганська обласна військово-цивільна адміністрація (loga.gov.ua)»

Луганською обласною державною адміністрацією – обласною військово-цивільною адміністрацією постійно оновлюються відомості, розміщені на інтерактивній мапі децентралізації Луганської області (далі – інтерактивна мапа), розробленій Управлінням з питань нормативно-правової роботи та децентралізації за підтримки Департаменту міжнародної технічної допомоги, інноваційного розвитку та зовнішніх зносин, Департаменту будівництва, енергозбереження, архітектури та містобудування облдержадміністрації та місії REACH Initiative в Україні. Інтерактивна мапа розміщена на платформі ArcGIS Online та відображає актуальні відомості про місцезнаходження державних та комунальних закладів, які надають послуги населенню, а також містить інші інформаційно-аналітичні матеріали.

Інтерактивна мапа розміщена за посиланням: <http://www.arcgis.com/apps/PublicInformation/index.html?appid=3e5263e63e534720b256d40d12b9fe8f>. Також доступ до інтерактивної мапи можливо отримати за відповідним гіперпосиланням на офіційному веб-сайті облдержадміністрації.

II. Чисельність населення

Таблиця 1

Назва міста	Площа, км ²	Щільність наявного населення, тис. осіб/ км ²
1	2	3
Міста обласного підпорядкування*		
м. Лисичанськ	95,64	0,976
м. Рубіжне	33,76	1,636
м. Сєвєродонецьк	41,551	2,384
Усього	170,951	X
Територіальні громади**		
Сватівський район		
	1122,5	0,021
Білокуракинська	1124,3	0,013
Коломийчеська	390,6	0,008
Красноріченська	443	0,018
Лозно-Олександрівська	533,9	0,008
Нижньодуванська	561,4	0,0094
Сватівська	1038,7	0,025
Троїцька	1222,2	0,013
Сєвєродонецький район		
Гірська	169,8	0,195
Кремінська	532,9	0,041
Лисичанська	407,6	0,28
Попаснянська	468,6	0,054
Рубіжанська	401,5	0,149
Сєвєродонецька	712,8	0,162
Старобільський район		
Біловодська	1596	0,0142
Білолуцька	641,2	0,015
Марківська	1166,8	0,012
Міловська	970,8	0,015
Новопсковська	970,8	0,0023
Старобільська	731,6	0,039
Чмирівська	512,6	0,018
Шульгинська	337,6	0,013
Щастинський район		
Нижньотеплівська	492,4	0,014
Новоайдарська	1312,1	0,016
Станично-Луганська	514,3	0,045
Широківська	580,4	0,012
Щастинська	409,2	0,051

1	2	3
Райони***		
Сватівський	5 318,7	0,01495
Сєверодонецький	2 815,6	0,1326
Старобільський	6 927,9	0,01845
Щастинський	3 379,0	0,02373
Усього		X

* – за даними Статистичного збірника (STATISTIKAL PUBLICATION) Чисельність наявного населення України на 1 січня 2021 року (Number of Present Population of Ukraine, as of January 1, 2021) Державної служби статистики України (режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/05/zb_chuselnist%202021.pdf).

** – за даними офіційного сайту «Децентралізація дає можливості»: «Територіальні громади (2020): перелік та основні дані» (режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/newgromada>)

*** – за даними офіційного сайту «Децентралізація дає можливості»: «Нові райони: перелік та основні дані» (режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/newrayons>).

III. Фізико-географічна характеристика

Луганська область розташована на сході України у басейні середньої течії річки Сіверський Донець. Максимальна відстань з півночі на південь складає 275 км, із заходу на схід – 170 км, площа – 26,7 тис. кв. км. (4,4 % території України). На півночі, сході та півдні межі області співпадають з державним кордоном України. Тут вона межує з Белгородською, Воронежською та Ростовською областями Російської Федерації. На південному заході її землі межують з Донецькою, а на північному заході – з Харківською областями України.

Територія області представляє собою переважно хвилясту рівнину на лівобережній частині долини Сіверського Донця. На півдні розташований Донецький кряж. В лівобережній частині області простягається Старобільська рівнина.

На крайній півночі в межі області заходять вибалки Середньоруського узгір'я. Абсолютні висоти тут поступово знижуються (від 216 до 50 м) на південь і південний захід до долини Сіверського Донця. Вздовж лівого берега ріки тягнеться порівняно неширока (16-18 км) терасова рівнина, вкрита, головним чином пісками, місцями сформованими в дюни. Найбільш характерною рисою Донецького кряжа є чергування пагорбкуватих водороздільних площин з глибокими крутобережними річковими долинами і сухими балками. Найвища точка – Могила Мечетна – 367 м. В долині рік Міуса й Нагольної висота Донецького кряжа знижується і східні схили переходять в Приазовську берегову рівнину. Північні схили кряжа поступово знижуються в напрямі до Сіверського Донця.

У північній частині поширені чорноземи звичайні середньо- та малогумусні. В південній – чорноземи звичайні середньо- та малогумусні, дернові щебенюваті ґрунти. В долині Сіверського Донця – чорноземні, дернові піщані ґрунти. Щорічне формування надземної та підземної маси рослинного походження та її розкладання в умовах недостатньої вологості обумовлюють значну кількість гумусу, глибина якого варіюється від 50 до 130 см.

Для Луганської області характерні два типи ландшафтів – степовий та лісовий. Ліса займають 8,6 % території області та розповсюджені вкрай нерівномірно. Основні масиви лісу знаходяться у басейнах річок Сіверський Донець та Айдар (Кремінський та Станично-Луганський райони). Більш ніж 250 тис. га складають штучні ліси, представлені полезахисними полосами, захисні ліси та зелені смуги навколо крупних міст. Найбільшу площу займають степи, понад 87 % території області.

Клімат Луганської області помірно континентальний з помітно вираженими посушливо-суховійними явищами. Формується він під впливом порівняно великої кількості сонячної радіації, домінування континентального повітря помірних широт та відстані від океанів та морів та характеризується доволі спекотним літом із посухою та помірно холодною зимою із нестійким сніговим покривом. Температурний режим нестійкий і протягом року характеризується значними коливаннями. Зміна сезонів здійснюється поступово, без різких перепадів. Тривалість безморозного періоду 150 – 170 днів. Максимальна

температура повітря за рік сягала $+35,1-36,70^{\circ}$, мінімальна річна температура повітря становила $-18,8-23,40^{\circ}$. Найбільш вологими були січень, березень, квітень, травень, липень, серпень. Найбільш посушливими – лютий, червень, вересень. Загальна кількість опадів за рік становила 386,3-609,7 мм, що становить 74-113 % річної норми. Кількість опадів теплого періоду склала 236,6-410,6 мм (72-125 % норми), холодного періоду - 149,7-203,6 мм (71-96 % норми).

IV. Перелік екологічно небезпечних об'єктів

Таблиця 2

№ з/п	Підприємства (найбільші забруднювачі)	Вид економічної діяльності	Відомча належність (форма власності)	Примітка
1	2	3	4	5
На території підконтрольній українській владі				
1	ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання АЗОТ»	20.15 Виробництво добрив та азотних сполук	Приватна	Хімічно небезпечний об'єкт
2	ТОВ «НВО «Сєверодонецький Склопластик»	23.14 Виробництво скловолокна	Приватна	Хімічно небезпечний об'єкт
3	ПрАТ «ЛИНІК»	19.20 Виробництво продуктів нафто перероблення	Приватна	Хімічно небезпечний об'єкт
4	ТДВ «Лисичанський желатиновий завод»	20.59 Виробництво іншої хімічної продукції, н.в.і.у	Колективна	Хімічно небезпечний об'єкт
5	ПрАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат»	17.21 Виробництво гофрованого паперу та картону, паперової та картонної тари	Колективна	Об'єкт критичної інфраструктури
6	ТОВ «Сватівська олія»	10.41 Виробництво олії та тваринних жирів	Приватна	Об'єкт критичної інфраструктури
7	Шахти ПАТ «Лисичанськвугілля»	05.10 Добування кам'яного вугілля (основний)	Публічне акціонерне товариство	
8	Шахти ДП «Первомайськвугілля»	05.10 Добування кам'яного вугілля (основний)	Державна	
9	ТОВ «Науково-виробниче підприємство Зоря»	20.13 Виробництво інших основних неорганічних хімічних речовин 20.14 Виробництво інших основних органічних хімічних речовин (основний)	Приватна	
На лінії зіткнення з непідконтрольною частиною території області				
10	ДТЕК Луганська ТЕС	35.11 Виробництво електроенергії	Приватна	Об'єкт критичної інфраструктури
11	КП «Попаснянський районний водоканал»	36.00 Забір очищення та постачання води 37.00 Каналізація, відведення й очищення стічних вод 38.22 Оброблення та видалення небезпечних відходів	Комунальна власність	Петрівська виробнича дільниця (сmt. Петропавлівка Станично-Луганського району), Світличанський департамент (сmt. Нижнє Попаснянського району, с. Кримське Новоайдарського району) – об'єкти критичної інфраструктури

Мал. 1 Установка каткрекінгу ПрАТ «ЛИНІК»

Мал. 2 ПрАТ «СЄВЄРОДОНЕЦЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ АЗОТ»

Мал. 3 ДТЕК Луганська ТЕС

Частина об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, залишилась на неконтрольованій державою території, а частина опинилась на лінії зіткнення.

V. Атмосферне повітря

Сучасний стан забруднення атмосфери є серйозною екологічною проблемою, яка негативно впливає на умови життя на Землі, здоров'я населення, в цілому на екосистеми і розвиток сільськогосподарських культур, призводить до несприятливих екологічних наслідків таких як закислення ґрунту та води, глобальне потепління, виснаження озонового шару тощо.

Для Луганської області, як промислово розвиненого регіону України, характерною є проблема забруднення атмосферного повітря. Концентрація великих підприємств енергетичної, видобувної, переробної промисловості в нашій області призвела до того, що проблема охорони повітряного басейну стає одним з головних чинників, що впливає на стан здоров'я та життєдіяльність населення.

Сталий розвиток області передбачає регулювання усіх сфер діяльності таким чином, аби економічний розвиток сприяв соціальному благополуччю населення, але при цьому не завдавалася шкода довкіллю, у таких масштабах, які б створювали загрозу існуванню майбутніх поколінь та обмежували їх доступ до природних ресурсів.

Причинами надмірних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є: робота підприємств в умовах зношеності основних фондів, недосконалості технологічних процесів базових галузей промисловості, недостатня забезпеченість останніх очисними спорудами для уловлювання та утилізації забруднюючих речовин, введення в дію нових підприємств.

Нарівні з промисловістю повітря забруднює автотранспорт. Проблема забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту та впливу його фізичних факторів найбільш гостро проявляється у великих транспортних вузлах – індустріально розвинутих містах області через несприятливу територіально-планувальну структуру міст. Внаслідок сформованого у минулі роки оточення промислових підприємств житловими масивами та проходження транзитного транспорту через міста, значно збільшена їх загазованість.

Також для вугільних регіонів області є проблемним забруднення атмосферного повітря продуктами вітрової та водної ерозії породи пилом й продуктами горіння гірничої маси – окисом вуглецю, сірчистого ангідриду, двоокису азоту, сірководню.

Також на стан атмосферного повітря впливає виконання природоохоронних заходів, оновлення зношеного устаткування, заміна застарілих технологій більш сучасними.

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2021 рік та два попередніх

Таблиця 3

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	2	3	4
Загальна кількість (одиниць) дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, виданих у поточному році суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до:	115	141	137
другої групи	43	57	48
третьої групи	72	84	89
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, тис. т	37,3	35,5	*
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т	1,4	1,3	*
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг	17,4	16,7	*

Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міст

Таблиця 4

Назва забруднюючої речовини	Місто	Середньо-річний вміст, мг/м ³	Середньо-добові ГДК, мг/м ³	Максимальні разові ГДК, мг/м ³	Максимальний вміст, мг/м ³
1	2	3	4	5	6
Луганський обласний центр з гідрометеорології					
Пил	Лисичанськ	0,0762	0,15	0,5	0,2076
Діоксид сірки	-	0,0306	0,05	0,5	0,0657
Оксид вуглецю	-	1,2002	3	5	4,0000
Діоксид азоту	-	0,0400	0,04	0,2	0,0942
Хлористий водень	-	0,0524	0,2	0,2	0,1615
Аміак	-	0,0130	0,04	0,2	0,0410
Формальдегід	-	0,0062	0,003	0,035	0,0131
Пил	Сєвєродонецьк	0,0723	0,15	0,5	0,0723
Діоксид сірки	-	0,0339	0,05	0,5	0,0804
Оксид вуглецю	-	1,1318	3	5	3,0000
Діоксид азоту	-	0,0481	0,04	0,2	0,1045
Хлористий водень	-	0,0523	0,2	0,2	0,1619
Аміак	-	0,0152	0,04	0,2	0,0516
Формальдегід	-	0,0068	0,003	0,035	0,0240
Пил	Рубіжне	0,0884	0,15	0,5	0,2257
Діоксид сірки	-	0,0325	0,05	0,5	0,0873
Оксид вуглецю	-	2,4611	3	5	5,0000
Діоксид азоту	-	0,0413	0,04	0,2	0,0977
Хлористий водень	-	0,0508	0,2	0,2	0,1166
Формальдегід	-	0,0067	0,003	0,035	0,0173
Анілін	-	0,0076	0,03	0,05	0,0468

Основні забруднювачі атмосферного повітря за звітний рік*

Таблиця 5

№ з/п	Назва об'єкта	Частка викидів забруднюючої речовини			Частка оснащення джерел викидів газоочисними установками (ГОУ), %	Ефективність роботи ГОУ, %	Зменшення обсягів викидів за рахунок впровадження природоохоронних заходів, т/рік *	
		усього викидів, т/рік	до загального обсягу викидів об'єкта, %	до загального обсягу викидів населеного пункту, %			очікуване	фактичне
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності*

Таблиця 6

№ з/п	Види економічної діяльності	Обсяги викидів за регіоном	
		тис. т	відсотків до загального підсумку
1	2	3	4

* - за інформацією Головного управління статистики у Луганській області (лист від 27.05.2022 № 12-06/76-22) у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та у зв'язку з проведенням активної стадії бойових дій на території Луганської області, враховуючи ситуацію, що значна кількість статистичної інформації не була подана респондентами, можливість надання статистичної інформації за 2021 рік відсутня.

VI. Водні ресурси

У гідрографічному відношенні вся територія Луганщини на підконтрольній території України розташована у межах басейну Сіверського Дінця – основної і найбільшої річки області довжиною 1073 км, з яких 233,9 км перетинають область з північно-західного у південно-східному напрямку.

Мал. 4 р. Сіверський Донець

Загальна водозбірна площа річок басейну Сіверського Дінця на підконтрольній території становить 18,07 тис.км², де протікають 5 з 7-ми середніх річок, це лівобережні притоки – Красна, Айдар, Деркул, Повна та верхня частина Луганки, загальною довжиною 514,5 км, та 50 малих річок загальною довжиною 1150,6 км. Крім цього протікає 50 струмків середньою шириною від 1,5 до 4 м і загальною довжиною 183,3 км.

Річки в області рівнинного типу з високою весняною повінню і низькою літньо-осінньою меженню. У посушливі роки на окремих ділянках малих річок спостерігається пересихання від декількох до 40 днів, а в суворі зими – перемерзання від 11 до 21 дня.

В цілому гідрологічний режим річок характеризується як нерівномірний. Луганська область у басейні Сіверського Дінця є найбільш навантаженою територією. Забезпеченість місцевими водними ресурсами в області на 1 км² складає від 47,94 тис. м³ в середній по водності рік до 16,85 тис. м³ в рік 95% забезпеченості, в той час як по Україні – 86,8 тис. м³ у рік; водозабезпеченість населення території в середній по водності рік становить 0,85 тис. м³/чол., в маловодний рік – 0,30 тис. м³/чол. Проти 1,01 тис. м³/чол. в середньому по Україні.

Природний режим річок викривляється впливом господарської діяльності. В результаті регулювання стоку в 2-3 рази зменшилась періодичність затоплення заплав.

Господарська діяльність впливає і на льодовий режим річок, особливо скиди стічних і термальних вод. Максимальна товщина льоду на річках досягає 73 см.

Перекид води між основними басейнами здійснюється при перекачці питної та зрошувальної води.

Сіверський Донець – основна водна артерія області, його основні притоки мають важливе народногосподарське значення, які є не тільки джерелами питного та технічного водопостачання, а й приймачами стічних вод підприємств промислового, комунального та сільського господарств, шахтних вод. Крім цього, річки мають суттєве ландшафтно-утворююче та рекреаційне значення: у містах, селах та поблизу населених пунктів, це – місця масового відпочинку місцевого населення.

Частина малих річок на окремих ділянках своєї довжини є магістральними каналами меліоративних систем, у межах яких ці річки зарегульовані шлюзами-регуляторами для обводнення меліорованих земель у літній період.

Мал. 5 Річка Айдар, шлюз-регулятор, м. Старобільськ

Дозвільна діяльність у сфері водокористування

Таблиця 7

Дозволи на спеціальне водокористування	За роками											
	2019 рік				2020 рік*				2021 рік*			
	короткостроковий (до 3 років)	Довгостроковий			короткостроковий (до 3 років)	Довгостроковий			короткостроковий (до 3 років)	Довгостроковий		
		3-5 років	5-10 років	10-25 років		3-5 років	5-10 років	10-25 років		3-5 років	5-10 років	10-25 років
У разі використання води водних об'єктів загальнодержавного значення:												
видано вперше	53	-	-	-	44	-	-	-	23	-	-	-
видано повторно на новий строк	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
анульовано*	3	-	-	-	14	-	-	-	3	-	-	-
У разі використання води водних об'єктів місцевого значення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
видано вперше	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
видано повторно на новий строк	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
анульовано*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Водні об'єкти регіону

Таблиця 8

Водні об'єкти	Кількість одиниць	Примітка
Усього	669	
у тому числі:		
місцевого значення	0	
з них передано в оренду, зокрема:		
водосховищ (крім водосховищ комплексного призначення)	0	
ставків	0	
озер	0	
замкнених природних водойм	0	
акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України	0	
загальнодержавного значення	669	
з них передано в оренду, зокрема:	121	
водосховищ (крім водосховищ комплексного призначення)	19	
ставків	97	

Водні об'єкти	Кількість одиниць	Примітка
озер	5	
замкнених природних водойм	0	
акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України	0	

Мал. 6 Річка Хоріна, Сватівський район

Динаміка водокористування за 2021 рік та два попередніх

Таблиця 9

Показники	Одиниця виміру	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	2	3	4	5
Забрано води з природних джерел, усього	млн м ³	96,93	79,004	88,096
у тому числі:				
поверхневої	млн м ³	47,61	36,452	42,539
підземної	млн м ³	49,32	42,552	45,557
морської	млн м ³	-	-	-
Забрано води з природних джерел у розрахунку на одну особу	м ³	-	-	-
Використано свіжої води, усього	млн м ³	64,12	44,176	48,100
у тому числі на потреби:				
господарсько-питні	млн м ³	12,11	11,343	12,176
виробничі	млн м ³	50,21	31,017	34,381
сільськогосподарські	млн м ³	-	-	-
зрошення	млн м ³	0,546	0,576	0,333
рибогосподарські	млн м ³	1,254	1,159	1,209
Використано свіжої води у розрахунку на одну особу	м ³	-	-	-
Втрачено води при транспортуванні	млн м ³	16,22	17,371	18,888
	% до забраної води	17	22	21
Скинуто зворотних вод, усього	млн м ³	40,5	37,187	40,302
у тому числі:				
у підземні горизонти	млн м ³	-	-	-
у накопичувачі	млн м ³	0,002	-	-
на поля фільтрації	млн м ³	0,071	-	-
у поверхневі водні об'єкти	млн м ³	39,74	36,438	39,670
не віднесених до водних об'єктів	млн м ³	0,720	0,749	0,632
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, усього	млн м ³	39,74	36,438	39,670
з них: нормативно очищених, усього	млн м ³	3,052	1,541	15,701
у тому числі:				
на спорудах біологічного очищення	млн м ³	0,418	0,400	10,859
1	2	3	4	5

на спорудах фізико-хімічного очищення	млн м ³	-	-	-
на спорудах механічного очищення	млн м ³	2,635	1,140	1,118
нормативно (умовно) чистих без очищення	млн м ³	4,458	1,101	2,741
забруднених, усього	млн м ³	15,64	33,797*	21,229
у тому числі: недостатньо очищених	млн м ³	15,64	32,844	21,213
без очищення	млн м ³	0,705	0,953	0,015
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти у розрахунку на одну особу	млн м ³	-	-	-

*збільшення кількості забруднених зворотних (стічних) вод за рахунок додання некатегорованих зворотних (стічних) вод

Використання води за видами економічної діяльності у 2021 році та двох попередніх

Таблиця 10

Види економічної діяльності	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної
1	4	5	4	5	6	7
Усього за регіоном	64,12	93,41	44,176	86,165	48,1	87,639
За видами економічної діяльності						
у тому числі:						
промисловість	17,35	94,51	17,941	86,165	21,737	87,639
житкомгосп та побутове	44,86	-	24,577	-	24,868	
сільське господарство	1,350	-	1,229	-	0,953	
інші	0,560	-	0,429	-	0,542	

Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними водокористувачами – забруднювачами поверхневих водних об'єктів

Таблиця 11

Найменування водокористувача-забруднювача	Нааявність, потужність (млн. м³/добу), ефективність використання (використання потужності) очисних споруд	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
		об'єм скидання зворотних вод, млн. м³	у тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м³	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м³	у тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м³	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м³	у тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м³	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Суббасейн р. Сіверський Донець										
ПАТ Лисичанський склозавод «Пролетарій»	1,241	0,276	0,231	161,843	0,186	0,186	135,437	0,224	0,179	132,57
ТДВ «Лисичанський желатиновий завод»	1,825	0,561	0,561	1364,029	0,588	0,588	1391,399	0,620	-*	1481,096 6
Лисичанське комунальне спеціалізоване підприємство «Лисичанськводоканал»	19,27	3,107	3,107	1356,357	3,036	3,036	1091,2956	2,926	2,926	1042,193 9
КП «Рубіжанське виробниче управління водопровідно – каналізаційного господарства»	14,60	2,213	2,213	1103,205	2,075	2,075	902,7678	2,244	2,244	800,0483
ПрАТ «Рубіжанський картонно – тарний комбінат»	7,300	2,745	2,745	617,917	2,759	2,759	423,697	2,769	-*	584,012
ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання «АЗОТ»	56,21	5,112	5,112	2144,589	6,309	6,309	1211,9205	7,669	6,394	980,6715
ТОВ «НВП «ЗОРЯ»	17,05	0,645	0,645	179,733	0,521	0,521	214,6382	0,519	0,519	209,1483

**Скидання забруднюючих речовин із зворотними водами
у поверхневі водні об'єкти**

Таблиця 12

Скидання забруднюючих речовин за регіоном	2019 рік	2020 рік	2021 рік
	обсяг забруднюючих речовин	обсяг забруднюючих речовин	обсяг забруднюючих речовин
1	2	3	4
Перелік скинутих забруднюючих речовин			
тис. т			
Азот амонійний	0,075	0,0713	0,0771
БСК 5	0,170	0,1554	0,195
Завислі речовини	0,228	0,3587	1,047
Нітрати	0,248	0,2988	0,393
Нітроти	0,017	0,0173	0,020
Сульфати	3,359	3,3667	18,868
Сухий залишок	11,40	10,0153	57,618
Хлориди	2,728	2,5292	7,717
ХСК	1,018	0,711	0,971
тон			
Алюміній	0,140	0,0882	0,466
Анілін	0,009	0,0062	0,005
Залізо загальне	4,382	4,1199	9,806
Кальцій	50,98	44,779	21,88
Магній	14,04	0,222	1661,137
Метанол	0,184	0,042	0,063
Мідь	0,043	0,027	0,086
Нафтопродукти	1,387	1,2253	2,085
Нікель	0,095	0,0253	0,332
Свинець	0,007	0,0017	0,078
СПАР	1,597	2,1165	1,949
феноли	0,024	0,0224	0,018
Формальдегіди	0,018	0,0042	0,006
Фосфати	41,82	38,9149	45,132
Хром загальний	0,037	0,0084	0,024
Цинк	0,234	0,3341	0,607

Середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних створах водних об'єктів регіону за звітний рік (мг/л)

Таблиця 13

Місце спостереження за якістю води	Показники складу та властивостей																
	завислі речовини	БСК ₅	мінералізація	сульфати	хлориди	амоній сольовий	нітрати	нафтопродукти	ХСК	розчинений кисень	фосфати	цинк	марганець	фториди	залізо	нітри	мідь
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
ОБРВ (1990 рік)* мг/дм ³	-	2	-	100	300	0,5	40	0,05	-	>6	-	0,01	0,01	-	0,1	0,08	0,001
Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів																	
р. Сіверський Донець, с. Білогорівка, водозабір КП «Попаснянський районний водоканал»	12,4	3,4	1005,5	354,5	160,1	0,52	6,6	0	19,9	9,3	1,14	0,005	0,047	-	0,1	0,084	0,004
р. Сіверський донець, нижче міста Лисичанськ												0,012	0,09				0,0045
р. Красна, гирло												0,0068	0,089				0,023
р. Хорина, ділянка від с. Павлівка до с. Травневе												0,0068	0,198				0,0021
р. Борова, гирло												0,006	0,066				0,004
р. Хвильова Плотва, с. Нова Астрахань												0,007	0,167				0,0033
р. Верхня Біленька, вище скидів підприємств м. Лисичанськ												0,0094	0,13				0,0032
р. Верхня Біленька, гирло												0,0072	0,154				0,0036

р. Айдар, м. Новоайдар												0,0092	0,056				0,0036
р. Євсут, с. Олексіївка												0,0093	0,102				0,0043
р. Деркул, м. Біловодськ												0,0072	0,063				0,0032

* - узагальнений перелік гранично допустимих концентрацій (ГДК) та орієнтовно безпечних рівнів впливу (ОБРВ) шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм

Інструментально-лабораторний контроль якості поверхневих вод

Таблиця 14

Назва водного об'єкта	Кількість контрольних створів, у яких здійснювались вимірювання, од.		Відібрано та проаналізовано проб води, од.	Кількість показників, од.	Кількість випадків та назва речовин з перевищенням ГДК, од.
	усього	у тому числі з перевищенням ГДК			
1	2	3	4	5	6
Державна екологічна інспекція у Луганській області					
р. Сіверський Донець	12	12	47	18	БСК ₅ - 21;завислі речовини - 6; нітроти – 15; сульфати -11; сухий залишок – 19; ХСК – 19
р. В. Біленька	4	4	6	15	азот амонійний – 2; БСК ₅ - 2; завислі речовини - 2; залізо – 2; нітроти – 3; сульфати - 3; хлориди – 3; ХСК – 1
р. Айдар	3	3	3	15	кисень розчинений –3
ставок Рогівський за межами с. Рогове Старобільського району	4	4	4	15	азот амонійний – 4; БСК ₅ - 4; водневий показник – 2; завислі речовини - 4; сульфати - 4; сухий залишок – 4; хлориди – 4; ХСК – 4
Перший ставок, м. Лисичанськ	1	-	1	16	-
р. Н. Біленька	4	4	6	17	залізо – 1; сульфати - 6; сухий залишок – 6; хлориди – 4; ХСК – 1

1	2	3	4	5	6
р. В. Камишеваха	2	2	4	17	сульфати - 4; сухий залишок – 4
р. Красна	2	2	4	16	БСК ₅ - 2; нафтопродукти - 2; сульфати - 2; сухий залишок – 2; ХСК – 2
Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів					
Басейн р. Сіверський Донець	11	11	216	6468	1 – алюміній 1 – нітрити 1 – БСК ₅ 1 – сульфати 11 – марганець 6 – мідь 10 – цинк

Зворотні води, що скидаються у морське середовище*

Таблиця 15

Скидання зворотних вод	
1	2
усього, тис. м ³	з них неочищених, %
-	-

*Для Донецької, Запорізької, Миколаївської, Одеської та Херсонської областей та м. Севастополя.

Основні водоносні горизонти

Таблиця 16

Геологічний індекс водовмісних порід	Кількість прогнозних ресурсів, тис. м ³ /добу	Кількість експлуатаційних запасів, тис. м ³ /добу
1	2	3
K ₂	2793,3	1228,9
C ₁₋₃	1841,3	2,3
Всього	4634,6	1231,2

VII. Земельні ресурси

Структура земельного фонду регіону*

Територія області займає 1838,97 тис. га, з них: сільськогосподарські землі – 1404,02 тис. га, ліси і інші лісовкриті площі – 246,56 тис. га, забудовані землі – 64,29 тис. га, відкриті заболочені землі – 14,63 тис. га, відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом – 64,09 тис. га. Усього земель (суші) – 1823,77 тис. га, території, що покриті поверхневими водами – 15,20 тис. га. Основний фонд ґрунтового покриття Луганської області складають чорноземи звичайні різної глибини гумусового шару та механічного складу від легкосуглинкових до легкоглинистих. Найбільшу питому вагу займають сільськогосподарські угіддя – 76,2 %, що свідчить про високий рівень сільськогосподарського освоєння земель. Діяльність господарств агропромислового комплексу Луганської області в галузі рослинництва здійснюється із застосуванням заходів з підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах.

Таблиця 17

Основні види земель та угідь	2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території	усього, тис. га	% до загальної площі території
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Загальна територія	1831,88	100	1831,88	100	1832,04	100	1838,97	100	1838,97	100
у тому числі:										
1. Сільськогосподарські угіддя	1406,19	76,76	1406,18	76,76	1404,18	76,65	1404,06	76,35	1404,02	76,2
з них										
- рілля	981,48	53,58	981,48	53,58	981,48	53,58	980,06	53,50	980,82	53,26
- перелоги	12,10	0,66	12,11	0,66	12,11	0,66	10,01	0,55	9,43	0,52
- багаторічні насадження	14,63	0,80	14,63	0,80	14,63	0,80	14,70	0,80	14,48	0,79
- сіножаті і пасовища	397,97	21,72	397,97	21,72	397,97	21,72	399,40	21,80	399,32	21,88
2. Ліси і інші лісовкриті площі	244,44	13,34	244,44	13,34	246,52	13,46	246,56	13,41	246,56	11,49
3. Забудовані землі	50,54	2,76	64,30	3,51	64,24	3,51	64,29	3,50	64,29	3,52
4. Відкриті заболочені землі	14,89	0,81	14,90	0,81	14,62	0,80	14,63	0,80	14,63	0,80

5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі зайняті зсувами, щебнем, галькою, голими скелями)	66,37	3,62	66,51	3,63	64,24	3,51	64,09	3,49	64,09	3,51
6. Інші землі	34,52	1,88	20,63	1,13	23,06	1,26	30,13	1,64	30,17	1,65
Усього земель (суша)	1816,96	99,19	1816,96	99,19	1816,84	99,17	1823,77	99,17	1823,77	99,17
Території, що покриті поверхневими водами	14,92	0,81	14,92	0,81	15,20	0,83	15,20	0,83	15,20	0,83

*Примітка: за даними Головного управління Держгеокадастру у Луганській області державна статистична звітність з кількісного обліку земель форми 6-зем втратила чинність з 01.01.2016 згідно з наказом Державної служби статистики України від 19.08.2015 № 190), наказом Міністерства регіонального розвитку України від 30.12.2015 року затверджено нові форми адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем), які зараз знаходяться в стані наповнення та підготовки для подальшої експлуатації, тому дані 2016 дорівнюють 2017 року та 2018 року

** з урахуванням Постанов КМУ №№1692-VII та 1693-VII від 07.10.2014 і №177-VIII від 11.02.2015

Порушені, відпрацьовані та рекультивовані землі

Таблица 18

Землі	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	2	3	4	5	6
Порушені, тис. га	1,956	1,956	1,956	1,956	1,956
% до загальної площі території	0,103	0,103	0,104	0,104	0,104
Відпрацьовані, тис. га	0,969	0,969	0,969	0,969	0,969
% до загальної площі території	0,052	0,052	0,052	0,052	0,052
Рекультивовані, тис. га	-	-	-	-	-
% до загальної площі території	-	-	-	-	-

Консервація деградованих і малопродуктивних земель за звітний рік

Таблица 19

Види земель	Усього на початок року		Проведено консервацію		Потребують консервації	
	тис. га	% до загальної площі території	тис. га	% до загальної площі території	тис. га	% до загальної площі території
1	2	3	4	5	6	7
Деградовані	0	0	-	-	0	0
Малопродуктивні	0	0	-	-	0	0

Водоохоронні зони та прибережні захисні смуги водних об'єктів регіону (за звітний рік та два попередні)

Таблица 20

	За роками				
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Загальна площа встановлених водоохоронних зон водних об'єктів, га	-	-	-	-	-
з них: які внесено до державного земельного кадастру	-	-	-	-	-
Загальна площа прибережних захисних смуг водних об'єктів, га	1,4174	1,4174	1,4174	1,4174	1,4174
з них: які внесено до державного земельного кадастру	-	-	-	-	-

Поширеність процесів деградації земель

Таблиця 21

Види деградованих земель	За роками			
	2020 рік		2021 рік	
	Площа земель, підданих впливу, тис. га	% від загальної площі регіону	Площа земель, підданих впливу, тис. га	% від загальної площі регіону
1	2	3	4	5
Дефляційно небезпечні землі (с/г угіддя)	—	—	—	—
Землі (с/г угіддя), піддані водній ерозії	294,80	—	294,80	—
Землі (с/г угіддя), піддані сумісній дії водної та вітрової ерозії	910,3	—	910,30	—
Землі (с/г угіддя) з кислими ґрунтами	—	—	—	—
Землі (с/г угіддя) із засоленими ґрунтами	—	—	—	—
Землі (с/г угіддя) із солонцюватими ґрунтами	—	—	—	—
Землі (с/г угіддя) із солонцевими комплексами	—	—	—	—
Землі (с/г угіддя) осолоділі	—	—	—	—
Землі (с/г угіддя) перезволожені	—	—	—	—
Землі (с/г угіддя) заболочені	—	—	—	—
Землі (с/г угіддя) кам'янисті	—	—	—	—
Землі, що піддані зсувам	3,121	0,16	3,121	0,16
Землі над породами, що здатні до карстування, у тому числі під _____ од. карстопроявів	1,97	0,1	1,97	0,1
Забруднені землі (с/г угіддя), які не використовуються у с/г виробництві	—	—	—	—
Землі, що перебувають у стані консервації	6,22	0,33	6,22	0,33
Підтоплені землі	11,28	0,6	11,28	0,6
Порушені землі	2,123	0,11	2,123	0,11

Виробництво органічної продукції та сировини

Таблиця 22

Рік	Площа, на якій виробляються органічна продукція та сировина		Об'єкти, яким надано статус спеціальних сировинних зон		
	тис. га	% від загальної площі регіону	площа, тис. га	% від загальної площі території	кількість, од.
1	2	3	4	5	6

Зрошувані землі

Таблиця 23

Зрошувальні землі	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	усього, тис. га	% від загальної площі	усього, тис. га	% від загальної площі	усього, тис. га	% від загальної площі
1	2	3	4	5	6	7
Площа зрошуваних земель, на якій забезпечено належне функціонування інфраструктури зрошувальних систем	25916,26	1,41	25916,26	1,41	25916,26	1,41
у тому числі систем крапельного зрошення	-	-	-	-	-	-

Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу, азоту, фосфору та калію за результатами агрохімічної паспортизацією (раз на 5 років).

Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу

Таблиця 24

Район	Площа ґрунтів, %						Середньо-зважений показник, %
	дуже низький < 1,1	низький 1,1-2,0	середній 2,1-3,0	підвищений 3,1-4,0	високий 4,1-5,0	дуже високий > 5,0	
Біловодський	-	-	0,1	54,2	45,7	-	3,86
Білокуракинський	-	-	0,5	25,4	73,9	0,2	4,1
Кремінський	-	-	-	50,0	50,0	-	3,85
Марківський	-	-	-	33,5	66,5	-	4,19
Міловський	-	-	-	52,7	47,3	-	3,94
Новоайдарський	-	-	4,9	70,6	24,5	-	3,38
Новопсковський	-	-	0,2	37	62,8	-	4,18
Попаснянський	-	-	3,2	76,2	20,6	-	3,26
Сватівський	-	-	-	20,3	79,6	0,1	4,44
Станично-Луганський	-	-	2,3	65,1	32,6	-	3,77
Старобільський	-	-	-	46,9	53,1	-	3,94
Троїцький	-	-	-	10,6	89,4	-	4,65
Усього	-	-	0,84	43,47	55,66	0,03	4,00

Характеристика ґрунтів за вмістом азоту, що легко гідролізується

Таблиця 24.1

Район	Площа ґрунтів, %				Середньозважений показник, мг/кг ґрунту (Корнфілд)
	дуже низький < 100	низький 101,0-150,0	середній 151,0-200	підвищений >200	
Біловодський	32,2	67,8	-	-	105
Білокуракинський	26,2	73,6	0,2	-	111
Кремінський	37,5	62,5	-	-	105
Марківський	21,5	78,5	-	-	112
Міловський	49	51	-	-	101
Новоайдарський	60	40	-	-	95
Новопсковський	23,9	76,1	-	-	110
Попаснянський	58,5	41,5	-	-	90
Сватівський	25,9	73,7	0,4	-	112
Станично-Луганський	59,3	40,6	0,1	-	96
Старобільський	26,9	73	0,1	-	108
Троїцький	17,2	81,2	1,6	-	116
Усього	35,96	63,82	0,22	-	106

Характеристика ґрунтів за вмістом азоту за нітрифікаційною здатністю

Таблиця 24.2

Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, мг/кг ґрунту
дуже низький < 5	низький 5-8	середній 9-15	підвищений 16-30	високий 31-60	дуже високий > 60	
-	-	-	-	-	-	-

Характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук фосфору

Таблиця 24.3

Район	Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, мг/кг ґрунту (Чиріков)
	дуже низький < 20	низький 21-50	середній 51-100	підвищений 101-150	високий 151-200	дуже високий > 200	
1	2	3	4	5	6	7	8
Біловодський	0,1	15,5	75,7	8	0,7		71
Білокуракинський	0,3	17,9	73,9	7,6	0,3		69
Кремінський	0,3	14,7	63,2	16,3	4,4	1,0	81
Марківський	0,4	24,8	71	3,6	0,2		63
Міловський	0,2	25,4	66,9	6,5	0,8	0,2	67
Новоайдарський	1,4	19,4	67,9	9,2	1,7	0,4	73
Новопсковський		17,8	73,4	7,2	1,1	0,5	70
Попаснянський	2,1	37,9	53,6	5,4	1		58
Сватівський	0,3	15,3	74,2	9,1	0,7	0,4	74
1	2	3	4	5	6	7	8

Станично-Луганський	0,2	9,7	72,3	12,7	2,4	2,7	82
Старобільський		10,4	80,2	8,8	0,4	0,2	75
Троїцький	0,1	19,8	68,1	11,7	0,3		71
Усього	0,41	17,8	71,04	9,08	1,15	0,53	72

Характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук калію

Таблиця 24.4

Район	Площа ґрунтів, %						Середнь-озважений показник, мг/кг ґрунту (Чиріков)
	дуже низький < 20	низький 21-40	середній 41-80	підвищений 81-120	високий 121-180	дуже високий > 180	
Біловодський			6,9	69,7	23	0,4	107
Білокуракинський		0,4	24	64,3	10,4	0,9	96
Кремінський		0,1	28,1	60,2	10,8	0,8	95
Марківський			21,8	68,7	9,1	0,4	96
Міловський			6,5	55	37	1,5	118
Новоайдарський		0,6	27,5	56,4	15,1	0,4	96
Новопсковський			9,4	70,6	18,4	1,6	106
Попаснянський			24,4	63,1	12,3	0,2	92
Сватівський		0,1	29,7	56,6	13	0,6	100
Станично-Луганський		0,5	11,4	62	24	2,1	109
Старобільський			12,9	77,4	9,6	0,1	101
Троїцький			14,7	68,8	16,4	0,1	102
Усього		0,2	17,6	64,7	16,7	0,8	102

Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів (за останні 5 років)

Таблиця 25

Рік	Підтоплення		Карст			Зсуви					
	площа, тис. км ²	% від площі території регіону	площа поширення порід, здатних до карстування, тис. км ²	%	кількість карсто - проявів, од.	загальна кількість, од.	площа, км ²	%	кількість активних, од.	площа активних, км ²	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

VIII. Лісові ресурси

Лісовий фонд регіону в розрізі земель цільового призначення та категорій земель (станом на 01.01.2022 року)

Таблиця 26

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки, землі запасу	Загальна площа, га	Лісові землі, тис. га						
			вкриті лісовою рослинністю		не вкриті лісовою рослинністю				усього лісових земель
			усього	із них лісові культури	незімкнуті лісові культури	зруби	галявини, біополяни	лісові дороги, просіки, розриви	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Землі лісогосподарського призначення									
	Луганське ОУЛМГ	238,1	148,95	78,05	7,753	2,99	10,57	4,92	210,37
1	ДП «Біловодське ЛМГ»	25,0	18,5	8,9	0,903	0,01	0,98	0,04	20,5
2	ДП «Білокуракинське ЛМГ»	23,1	13,12	7	1,06	0,01	1,5	0,3	16,07
3	ДП"Новоайдарське ЛМГ"	46,7	20,4	9,2	0,11	1,25	5,1	1,2	45,2
4	ДП"Кремінське ЛМГ"	42,6	35,64	23,5	0,83	0,53	0,88	1,66	40,2
5	ДП"Сватівське ЛМГ"	12,2	7,7	3,4	1,0	-	0,5	0,04	9,7
6	ДП"Северодонецьке ЛМГ"	30,3	15,09	8,8	1,33	0,066	0,11	0,61	26,8
7	ДП"Станично-Луганське ДЛМГ"	37,6	22,7	9,85	1,9	1,1	1,25	1,0	34,9
8	ДП"Старобільське ЛМГ"	20,6	15,8	7,4	0,62	0,014	0,25	0,07	17,0
II. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення									
		28896,49							
III. Землі іншого призначення									

Нелісові землі, землі лісогосподарського призначення (станом на 01.01.2022 року)

Таблиця 27

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів	Рілля	Сінокоси	Пасовища	Піски	Болота	Во-ди	Яри, схили, кар'єри	Інші нелісові землі	Загальна площа нелісових земель, га
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	ДП «Біловодське ЛМГ»	78,8	9,6		1,5	227,7	21,2		4122,6	4461,4
2	ДП «Білокуракинське ЛМГ»	266,2	232,6	1855,4	1,4	253,6	22,3		4391,4	7022,9
3	ДП"Новоайдарське ЛМГ"	29,3	13		82	117,5	146,1		1078,5	1466,4
4	ДП"Кремінське ЛМГ"	112,5	90,9	1,1	109,1	1127,7	291,9		602,4	2335,6
5	ДП"Сватівське ЛМГ"	37				516,0			1992,2	2565,2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6	ДП"Сєвєродонецьке ЛМГ"	94,7	189	237,0	219,0	109,8	158,6		2554,5	3562,6
7	ДП"Станично-Луганське ДЛМГ"	0	29,4	15,7	1110,4	435,5	71,5		982,15	2644,65
8	ДП"Старобільське ЛМГ"	57,9	4			260,0	6		3305,2	3633,1
	РАЗОМ	676,4	568,5	2109,2	1523,4	3047,8	717,6		19028,95	27691,85

Проведення рубок головного користування за 2021 рік

Таблиця 28

Назва лісокористувачів	Категорія лісів	Усього, тис. м ³	У тому числі за господарствами (ліквідна деревина, тис. м ³)					
			хвойні		твердолистяні		м'яколистяні	
			площа, га	запас, м ³	площа, га	запас, м ³	площа, га	запас, м ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Використана розрахункова лісосіка								
ДП «Новоайдарське ЛМГ»	2	3,707	9,8	3,000	1	0,190	3,2	0,517
ДП «Кремінське ЛМГ»	2	25,090	88	19,8	12	3,175	7	2,108
ДП «Біловодське ЛМГ»	2	2,096			11	2,096		
ДП «Старобільське ЛМГ»	2	0,212			1,0	0,212		
Разом		31,105	97,8	22,8	25	5,673	10,2	2,625
Розрахункова лісосіка								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ДП «Новоайдарське ЛМГ»	2	7,090		4,660		0,18		2,250
ДП «Кремінське ЛМГ»	2	26,24		20,2		3,29		2,75
ДП «Старобільське ЛМГ»	2	0,86				0,86		
ДП «Біловодське ЛМГ»	2	2,31				2,31		
Разом		36,5		24,86		6,64		5
Усього		- 5,395		-2,06		- 0,967		-2,375

**Лісовідновлення за 2021 рік
(у розрізі лісокористувачів, власників лісів)**

Таблиця 29

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки	Лісовідновлення, га			
		у тому числі			усього
		посадка лісу, га	посів лісу, га	природне відновлення лісу, га	
1	2	3	4	5	6
1	ДП «Біловодське ЛМГ»		10		10
2	ДП «Білокуракинське ЛМГ»				
3	ДП "Новоайдарське ЛМГ"	111	201		312
4	ДП "Кремінське ЛМГ"	133		155	188
5	ДП "Сватівське ЛМГ"				1
6	ДП "Сєвєродонецьке ЛМГ"	148	45	88	281
7	ДП "Станично-Луганське ДЛМГ"	239	11	157	407
8	ДП "Старобільське ЛМГ"	27	1	7	35
	разом	658	268	307	1233

**Лісорозведення (створення нових лісових насаджень)
за 2021 рік (у розрізі лісогосподарських підприємств)**

Таблиця 30

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів	Створення нових лісових насаджень, га						
		лісорозведення, га					природне самозаліснення земель, га	усього облікованих нових лісів, га
		у тому числі посадка/посів, га				усього		
		заліснення непродуктивних земель, га	заліснення ярів, балок, кар'єрів, га	заліснення інших земель, га	створення полезахисних лісових смуг, га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	ДП «Біловодське ЛМГ»	53				53		53
2	ДП «Білокуракинське ЛМГ»	100				100		100
3	ДП"Новоайдарське ЛМГ"							
4	ДП"Кремінське ЛМГ"	7				7		7
5	ДП"Сватівське ЛМГ"	15				15		15
6	ДП"Сєвєродонецьке ЛМГ"	18				18		18
7	ДП"Станично-Луганське ДЛМГ"	100				100		100
8	ДП"Старобільське ЛМГ"	35				35		35
	Луганське ОУЛМГ	328				328		328

**Проведення лісогосподарських заходів, пов'язаних із
вирубанням деревини, за 2021 рік**

Таблиця 31

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів	Площа, га/Ліквідна деревина, тис. м ³						
		рубки догляду	лісовідновні рубки	санітарні рубки	інші заходи, пов'язані з веденням ліс г-ва	інші заходи, не пов'язані з веденням лісгос-ва	інші рубки	усього рубок
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Луганське ОУЛМГ	0,852	0,49	4,238		2,096		7,676
1	ДП «Біловодське ЛМГ»	0,704		3,953				4,657
2	ДП «Білокуракинське ЛМГ»	6,916		35,9		3,707	0,007	46,53
3	ДП "Новоайдарське ЛМГ"	2,748		14,794		25,09	1,047	43679
4	ДП "Кремінське ЛМГ"	0,186		1,986				2,172
5	ДП "Сватівське ЛМГ"	1,73		25,897			0,634	28,261
6	ДП "Сєверодонецьке ЛМГ"	0,013		10,829				10,842
7	ДП "Станично-Луганське ДЛМГ"	1,606		12,785		0,212	0,124	14,727
8	ДП "Старобільське ЛМГ"	14,755	0,49	110,382		31,105	1,812	158,544

**Загиблі лісові культури, насадження та незімкнуті лісові культури природного
відновлення за 2021 рік**

Таблиця 32

Назва	Лісокористувачі та землекористувачі, які мають у користуванні лісові ділянки								Усього ЛОУЛМГ
1	ДП «Біловодське ЛМГ»	ДП «Білокуракинське ЛМГ»	ДП «Новоайдарське ЛМГ»	ДП «Кремінське ЛМГ»	ДП «Сєверодонецьке ЛМГ»	ДП «Сватівське ЛМГ»	ДП «Старобільське ЛМГ»	ДП «Станично-Луганське ДЛМГ»	7
1. Усього загиблих лісових насаджень, га			2	2				741	745
у тому числі від: пожеж			2	2				741	745

несприятливих погодних умов									
хвороб та шкідників лісу									
господарської діяльності людини (забудова, лінії електропередач, затоплення, газопроводи тощо)									
з них загинувих лісових культур, га			2	2				741	745
у тому числі від: пожеж	4		13801	524	7115	11	80	5364,47	26899,47
несприятливих погодних умов	28	24	348	28,6	12	99	25		5646
хвороб та шкідників лісу									
господарської діяльності людини (забудова, ліній електропередач, кар'єри, газопроводи тощо)									
Інше									
2. Усього загинувих незімкнутих лісових насаджень, га	24		8	126				9	165
3. Усього пошкоджених, загинувих ділянок природного поновлення, га									

Заготівля лісових ресурсів побічного користування та другорядних лісових матеріалів за лісокористувачами в розрізі місцевих рад

Таблиця 33

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів, органи місцевого самоврядування	Лісові ресурси побічного користування, встановлений ліміт/фактично заготовлено											Другорядні лісові матеріали, встановлений ліміт/фактично заготовлено					
		гриби	ягоди	лікарські рослини	плоди	горіхи	випас худоби	сінокошення	підстилка	очерет	тощо	живиця	пні	луб	деревні соки	деревна зелень	новорічні ялинки	тощо
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ІХ. Рослинний світ

Флора області нараховує понад 1684 види рослин, що складає більше половини списку флори України. 138 видів, потребує повної або часткової охорони.

Види рослин та грибів, що охороняються в Луганському природному заповіднику. Частина рослин є інвазійними видами, які добре пристосувалися до місцевих умов, є постійними у складі природних рослинних угруповань, а, іноді і заміщують домінантні види у цих угрупованнях. З погляду багатьох авторів, з появою заносних видів не відбувається збагачення флори, тому що посилення процесу антропогенного впливу викликає неминуче загальне збідніння аутохтонної (місцевої) флори, її спрощення й уніфікацію. Значна інвазійна здатність даних видів становить загрозу аборигенному фіторізноманіттю, негативно впливає на здоров'я населення. З наближенням весни актуальною є проблема збереження перших весняних квітучих рослин, які віднесені до категорії рідкісних й зникаючих видів та занесені до Червоної книги України. Масовий збір первоцвітів знижує чисельність їх популяцій. У даний час питання збереження біологічного різноманіття на Землі є одним з найважливіших серед екологічних проблем. На першому місці у справі збереження біорізноманіття стоїть охорона рослин, які утворюють середовище для існування інших організмів. Найважливішим серед цього є збереження рідкісних та зникаючих видів рослин, що передбачає реєстрацію видів і складання “Червоних книг” окремих країн і регіональних “Червоних списків”.

Рослинний світ Луганської області за багатством флори, різноманітністю і унікальністю видів дикорослих рослин не поступається іншим регіонам України. Але саме в Луганській області він зазнає значного антропогенного тиску внаслідок інтенсивного розвитку сільського господарства та проведення активних військових дій.

Основну питому масу складають трав'янисті рослини – 1508, дерев – 81, чагарників – 93 види.

З них: 452 види лікарських рослин, 395 видів бур'янів, 532 – кормових види, 483 – харчові види, близько 360 адвентивних видів, 211- декоративних, 354 – медоноси, 139 – олійні.

Близько 320 видів підлягають охороні, серед них: Астрагал донський *Astragalus tanaiticus* K.Koch, Козельці донські *Tragopogon tanaiticus* Artemcz, Горицвіт весняний *Adonis vernalis* L., Брандушка різнобарвна *Bulbocodium versicolor* (Ker Gawl.) Spreng., Горицвіт волзький *Adonis wolgensis* Steven, Тюльпан Шренка *Tulipa schrenkii* Regel, Юринея донська *Jurinea tanaitica* Klok., Водяний горіх плаваючий *Trapa natans* L., Ковила волосиста *Stipa capillata* L. Любка дволиста *Platanthera bifolia* (L.) Rich, Дрік донський *Genista tanaitica* P. Smirn, Волошка Талієва *Centaurea taliewii* Kleopow, Гісоп крейдовий *Hyssopus*

cretaceus Dubjan., Солодушка українська *Hedysarum ucrainicum Kaschm.*, Карагана скіфська *Caragana scythica (Kom.) Pojark* Зозулині сльози яйцеподібні *Listera ovata (L.) R.Br.*

Види рослин та грибів, що охороняються

Таблиця 34

Види рослин та грибів	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	2	3	4
Загальна кількість видів рослин та грибів регіону, од.	1838	1838	1838*
Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	118	118	118**
Кількість видів рослин, занесених до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території регіону, од.	167	167	167***
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, од.	16	16	16
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	16	16	16

Примітки: * - тільки судинні рослини. Джерело: Конопля О.М. Флора Луганської області. Анотований список. – Частина 1. – Луганськ: Альма-матер, 2002. – 163 с.

** <https://redbook-ua.org/plants/region/luganska>. У наведеному переліку помилково відсутня *Cetraria steppe (Savicz) Kärnef.*

На території ЛПЗ НАНУ: гриби та грибоподібні організми – 731 вид, лишайники та ліхенофільні гриби – 166 видів. Джерело: Гузь Г.В. Інформатизація досліджень природних комплексів Луганського природного заповідника // «Біорізноманіття степової зони України: вивчення, збереження, відтворення» (з нагоди 10-річчя створення національного природного парку «Меотида») // Праці науково-технічної конференції (с.Урзуф, 16-18 жовтня 2019 року) / Серія «Conservation Biology in Ukraine». — Слов'янськ: Вид-во «Друкарський двір», 2019. — Вип. 13. — С. 60-64.

*** Рішення обласної ради від 4 березня 2014 р. № 23/17

**** Судинні рослини Смарагдової мережі України під охороною Бернської конвенції / Колектив авторів під ред. В.А. Соломахи. — Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2017. — 152 с

***** Остапко В.М., Бойко А.В., Мосякин С.Л. Сосудистые растения юго-востока Украины. — Донецк: Ноулидж, 2010. — 247 с., <https://cites.org/eng/app/appendices.php>

Динаміка охорони, невиснажливого використання та відтворення дикорослих рослин та грибів

Таблиця 35

Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	Усього рослинних природних угруповань, занесених до Зеленої книги України, од.	Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, відтворених на територіях та об'єктах ПЗФ, назва (українська, латинська), од.	Кількість популяцій видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, які зникли, назва (українська, латинська), од.
1	2	3	4
58	25	-	-

Перелік видів рослин та грибів, що підлягають особливій охороні на території області (станом на 01.01.2022 року)

Таблиця 36

Назва виду (українська, латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально -рідкісні види	CITES	Європейськ ий червоний список	Червоний список МСОП
1	2	3	4	5	6	7
Усього:	58	10	87	1	18	1
	Толіпелла проліферона- сна <i>Tolypella</i> <i>prolifera</i> (Ziz ex A. Braun) Leonhardi	Юрінея волошкова <i>urinea</i> <i>cyanooides</i> (L.) Rchb.)	Аденофора лілієлиста <i>Adenophora</i> <i>lilifolia</i> (L.) Ledeb. ex A.DC.	Горицвіт весняний <i>Adonis</i> <i>vernalis</i> L.	Глід украї- нський <i>Crataegus</i> <i>ucrainica</i> Pojark.	Ковила Залеського <i>Stipa</i> <i>zalesskii</i> Wilensky (DD)
	Цетрарія степова <i>Cet- raria steppae</i> (Savicz) Cogt	Півонія тонколиста <i>Paeonia</i> <i>tenuifolia</i> L.	Рож Гельдрайха <i>Alcea</i> <i>heldreichii</i> (Boiss.) Boiss.		Жовтозілля дніпровське <i>Senecio</i> <i>borys- thenicus</i> (DC.) Andrz.	
	Ксантопар- мелія грубо- зморшківата <i>Xanthoparme- lia ryssolea</i> (Ach.) Blanko &al.	Сон розкритий, сон пониклий <i>Pulsatilla</i> <i>patens</i> (L.) Mill.	Цибуля міцноболо- нова <i>Allium</i> <i>firmotunicatu</i> <i>m</i> Fomin		Зірочки борові <i>Gagea</i> <i>pineticola</i> Klok.	
	Білопавутин- ник бульбистий <i>Leucocor- tinarius bulbi- ger</i> (Alb.& Schwein.) Singer	Сальвінія плаваюча <i>Salvinia</i> <i>natans</i> (L.) All.	Анемона лісова <i>Anemone</i> <i>sylvestris</i> L.		Козельці донські <i>Tragopogon</i> <i>tanaiticus</i> Artemcz.	
	Ентолома во- нюча <i>Entoloma</i> <i>rhodopolium</i> (Fr.) P. Kumm.	Серпій різнолистий <i>Serratula</i> <i>lycopifolia</i> (Vill.)	Віхалка гілляста <i>Anthericum</i> <i>ramosum</i> L.		Фіалка Лавренка <i>Viola</i> <i>lavrenkoana</i> Klok.	
	Зморшок степовий <i>Morchella</i> <i>steppicola</i> Zer.	Аденофора лілієлиста <i>Adenophora</i> <i>lilifolia</i> (L.) Ledeb. ex	Дягель лікарський <i>Archangelica</i> <i>officinalis</i> Hoffm.		Щавель український <i>Rumex ucrai- nicus</i> Fisch. ex Spreng.	
	Лімацела степова <i>Limacella</i>	Синяк руський <i>Echium</i>	Арум видовжений <i>Arum</i>		Ковила Залеського <i>Stipa zales- skii</i> Wilensky	

	<i>steppicola</i> Zerova et Wasser	<i>russicum</i> J.F.Gmel.	<i>elongatum</i> Steven			
	Міріостома шейкова, ніжкова <i>Myriostoma coliforme</i> (Dicks.) Corda	Катран татарський <i>Crambe tataria</i> Sebeok	Копитняк європейський <i>Asarum europaeum</i> L.		Громовик гранітний <i>Onosma graniticola</i> Klok.	
	Печериця таблитчаста <i>Agaricus tabularis</i> Pk.	Ковила Залесского <i>Stipa zalesskii</i> Wilensky	Холодок багатолістий <i>Asparagus polyphyllus</i> Steven		Калофака волзька <i>Calophaca wolgarica</i> (L.f.) D.C.	
	Рядовка опенькоподібна <i>Tricholoma focale</i> (Fr.) Ricken	Серпій донський <i>Serratula tanaitica</i> P. Smirn.	Костянець північний <i>Asplenium septentrionale</i> (L.) Hoffm.		Карагана скіфська <i>Caragana scythica</i> (Kom.) Pojark.	
	Трутовик корнелюбний <i>Polyporus rhizophilus</i> (Pat.) Sacc.		Астрагал білостеблій <i>Astragalus albicaulis</i> DC.		Ковила відмінна <i>Stipa anomala</i> P.Smirn.	
	Астрагал крейдолюбний <i>Astragalus cretophilus</i> Klok.		Астрагал Ольги <i>Astragalus olgianus</i> Krytzka		Ластовень азовський <i>Vincetoxicum maeoticum</i> (Kleop.	
	Астрагал яйце плідний <i>Astragalus testiculatus</i> Pall.		Астрагал пухнастоквітковий <i>Astragalus pubiflorus</i> DC.		Перлівка золотолускова <i>Melica chrysolepis</i> Klok.	
	Береза дніпровська <i>Betula borysthena</i> Klok.		Астрагал яйцеплодний <i>Astragalus testiculatus</i> Pall.		Пирій ковилолистий <i>Elytrigia stipifolia</i> Czern. et Nevski) Nevski	
	Брандушка різнокольорова <i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker-Gawl.) Spreng.		Безщитник жіночий <i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth		Ранник донецький <i>Scrophularia donetzica</i> Kotov	

	Волошка пер- винногерберо- ва <i>Centaurea protoger- beri</i> Klok.		Дзвоники великоколос і <i>Campanula macrostachy- a</i> Waldst. & Kit. ex Willd.		Вуханка Гель-мана <i>Otites helmannii</i> (Claus) Kulcz.	
	Горицвіт вес- няний <i>Adonis vernalis</i> L.		Дзвоники персиколіст і <i>Campanula persicifolia</i> L.		Козельці українські <i>Tragopogon ucrainicus</i> Artemcz.	
	Горицвіт вол- зький <i>Adonis wolgensis</i> Ste- ven		Дзвоники кропиволист і <i>Campanula trachelium</i> L.		Вуханка полинова <i>O. artemizeto- rum</i> Klovov (<i>O. exaltatus</i> auct. non (Friv.) Holub)	
	Громовик гра-нітний <i>Onosma graniticola</i> Klok.		Осока дерниста <i>Carex caespitosa</i> L			
	Громовик донський <i>Omosma tanaitica</i> Klok		Волошка руська <i>Centaurea ruthenica</i> Lam.			
	Дельфіній Сергія <i>Delphi- nium sergii</i> Wissjul.		Волошка донська <i>Centaurea tanaitica</i> Klovov			
	Дельфіній яскравопунцо- вий <i>Delphinium rini-ceum</i> Pall.		Роговик неправжній оболгарський <i>Cerastium</i>			
	Калофака волзька <i>Ca- lophaca wol- garica</i> (L. fil.) DC.		Вушкоцвіт Клокова <i>Chaenorrhin- um klovovii</i> Kotov			

	Карагана ски- фська <i>Cara- gana scythica</i> (Kom.)Pojark.		Рокитник дніпровськи й <i>Chamaecytis us borysthenu s (Grun.) Klaskova</i>			
	Катран татарський <i>Crambe tataria</i> Sebeok		Ряст Маршалла <i>Corydalis marschallian a (Pall. ex.Willd.) Pers.</i>			
	Ковила азо- вська <i>Stipa maeotica</i> Klok. et Ossycznjuk		Глід український <i>Crataegus ucrainica</i> Pojark.			
	Ковила відмінна <i>Stipa anomala</i> P. Smirn.		Пухирник ламкий <i>Cystopteris fragilis (L.) Bernh.</i>			
	Ковила відок- ремлена <i>Stipa disjuncta</i> Klok.		Гвоздика видовжена <i>Dianthus elongatus</i> C.A.Mey.			
	Ковила воло- систа, тирса <i>Stipa capil- lata</i> L.		Гвоздика відстовбурч ена <i>Dianthus squarrosus</i> M.Bieb.			
	Ковила вузь- колиста <i>Stipa tirsa</i> Stev.		Щитник шартрський <i>Dryopteris carthusiana</i> (Vill.) H.P.Fuchs			
	Ковила дні- провська <i>Stipa borysthenu s Klok. Ex Procud.</i>		Щитник чоловічий <i>Dryopteris filix-mas (L.) Schott</i>			

	Ковила донецька <i>Stipa donetzica</i> Czurnyna		Синяк руський <i>Echium russicum</i> J.F.Gmel.			
	Ковила Залеського <i>Stipa zalesskii</i> Wilensky		Руслиця кільчаста <i>Elatine alsinastrum</i> L.			
	Ковила Лес-сінга <i>Stipa lessingiana</i> Trin. et Rupr.		Хвощ річковий <i>Equisetum fluviatile</i> L.			
	Ковила най-красивіша <i>Stipa pulcherrima</i> K. Koch.		Хвощ зимуючий <i>Equisetum hyemale</i> L.			
	Ковила пір-часта, ковила Іоанна <i>Stipa pennata</i> L.		Хвощ лісовий <i>Equisetum sylvaticum</i> L.			
	Ковила пух-настолиста <i>Stipa dasyp-hylla</i> (Czern. ex Lindem.) Trautv.		Еріозинафа довголиста <i>Eriosynaphe longifolia</i> (Fisch. ex. Spreng.) DC.			
	Ковила українська <i>Stipa ucraïnica</i> P. Smirn.		Ферула каспійська <i>Ferula caspica</i> M.Bieb.			
	Ковила шор-стка <i>Stipa as-perella</i> Klok. et Ossycznjuk		Ферула татарська <i>Ferula tatarica</i> Fisch. ex Spreng.			
	Козельці до-нецькі <i>Trago-pogon donet-zicus</i> Artemcz.		Тирлич хрестоподіб-ний <i>Gentiana cruciata</i> L.			
	Косарики тонкі, гладіолус		Плавушник болотний			

	тон-кий <i>Gladiolus tenuis</i> Bieb		<i>Hottonia palustris</i> L.			
	Плаунець заплавний <i>Lycopodiella inundata</i> (L.) Holub		Півники солончакові <i>Iris halophila</i> Pall.			
	Пирій кови- лолистий <i>Elytrigia stipifolia</i> (Czern. ex Nevski) Nevski		Агалик- трава гірська <i>Jasione montana</i> L.			
	Півонія тонколиста <i>Paeonia tenuifolia</i> L.		Ситничок паннонськи й <i>Juncellus pannonicus</i> (Jacq.) Clarke			
	Ранник донецький <i>Scrophularia donetzica</i> Kotov		Юринія волошкопод ібна <i>Jurinea centauroides</i> Klokov			
	Рябчик малий <i>Fritillaria meleagroides</i> Patrin ex Schult. et Schult. fil.		Юринія волошкова <i>Jurinea cyanoides</i> (L.) Rchb.			
	Рябчик русь- кий <i>Fritillaria ruthenica</i> Wikstr.		Білолозник степовий <i>Krascheninnikovia ceratoides</i> (L.) Gueldenst.			
	Рястка Буше <i>Ornithogalum boucheanum</i> (Kunth) Aschers.		Льонок довгошпорк овий <i>Linaria macroua</i> (M.Bieb.) M.Bieb.			
	Сальвінія плаваюча <i>Salvinia natans</i> (L.) All.		Льон Черняєва <i>Linum czerniaevii</i> Klokov			

	Серпій донський <i>Serratula tanaitica</i> P. Smirn.		Лядвенець Ольги <i>Lotus olgae</i> Klokov			
	Сон лучний <i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill.		Незабудка Попова <i>Myosotis popovii</i> Dobrocz.			
	Сон широколистяний <i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill.		Кизляк китицецвітний <i>Naumburgia thysiflora</i> (L.) Rchb.			
	Тюльпан дібровний <i>Tulipa quercetorum</i> Klok. et Zoz		Глечики жовті <i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith			
	Тюльпан змієлистий <i>Tulipa ophiophylla</i> Klok. et Zoz		Латаття біле <i>Nymphaea alba</i> L.			
	Тюльпан Шренка <i>Tulipa schrenkii</i> Regel		Пупочник завитий <i>Omphalodes scorpioides</i> (Haenke) Schrank			
	Цибуля лінійна <i>Allium lineare</i> L.		Вуханка донецька <i>Otites donetzicus</i> (Klokov)			
	Цибуля савранська <i>Allium savranicum</i> Besser		Вуханка Гельмана <i>Otites helmannii</i> (Claus) Klokov			
	Шафран сітчастий, крокус сітчастий <i>Crocus reticulatus</i>		Щебрик черговолистий <i>Peplis alternifolia</i> M.Bieb.			

	Stev. ex Adam.					
			Фізаліс звичайний <i>Physalis alkekengi</i> L.			
			Тонконіг червононогий <i>Poa erythropoda</i> Klokov			
			Китятки крейдяні <i>Polygala cretacea</i> Kotov			
			Рдесник сарматський <i>Potamogeton sarmaticus</i> Maemets			
			Перстач довгоквітко- ніжковий <i>Potentilla longipes</i> Ledeb.			
			Медунка темна <i>Pulmonaria obscura</i> Dumort.			
			Ситітник жовтуватий <i>Ruscus flavescens</i> (L.) P.Beauv. ex Rhnb.			
			Радіола льоноподібна <i>Radiola linoides</i> Roth			
			Жовтець золотистий <i>Ranunculus auricomus</i> L.			

			Водяний хрін лікарський <i>Rorippa nasturtium- aquaticum</i> (L.) Hayek			
			Шипшина горінківська <i>Rosa gorenkensis</i> Besser			
			Щавель чорноморсь кий <i>Rumex tuberosus</i> L. subsp. <i>turcomanicus</i> Rech.f.			
			Шоломниця сумнівна <i>Scutellaria dubia</i> Taliev & Sirj.			
			Молодило руське <i>Sempervivum ruthenicum</i> Schnittsp. & C.B.Lehm.			
			Жовтозілля дніпровське <i>Senecio borysthenicu s</i> (DC.) Andrz. ex Czern.			
			Таволга Литвинова <i>Spiraea litwinowii</i> Dobrocz.			
			Водяний різак алоєподібни й <i>Stratioides aloides</i> L.			

			Самосил часниковий			
			Теліптеріс болотяний <i>Thelypteris palustris</i> Schott			
			Чебрець вапняковий <i>Thymus calcareus</i>			
			Чебрець несправжнь опаннонськ ий <i>Thymus pseudopanno nicus</i> Klokov			
			Козельці донські <i>Tragopogon tanaiticus</i> Artemcz.			
			Конюшина кавказька <i>Trifolium caucasicum</i> Tausch			
			Валеріана лікарська <i>Valeriana officinalis</i> L.			
			Вероніка лікарська <i>Veronica officinalis</i> L.			
			Ластовень руський <i>Vincetoxicum rossicum</i> (Клеоров) Barbar.			
			Фіалка крейдяна <i>Viola cretacea</i> Klokov			
			Фіалка Лавренка <i>Viola lavrenkoana</i>			

Інформація про інвазійні (чужорідні) види рослин

Серед адвентивних (чужорідних) видів рослин, найбільш гостро стоїть проблема пов'язана з таким видом як Амброзія полинолиста *Ambrosia artemisifolia* L., вже більше 15 років. Цей агресивний алерген з кожним роком займає все більші території, і на Луганщині вже важко знайти населений пункт, де би не зростав цей вид. Хоча він належить до карантинних, але в дійсності таким вже не є, бо ареали його поширення вийшли за межі контролю, і робота з його викоріненням не проводиться, хоча кожного року десятки тисяч людей страждають на сезонні алергії та полінози викликані, в першу чергу саме пилом *Ambrosia artemisifolia* L.

Таблиця 37

Назва виду (українська, латинська)	Занесення виду до карантинного списку	Заходи із запобігання розповсюдженню виду
1	2	3
Споробол прихованотичинковий- <i>Sporobolus cryptandrus</i> (Torr.) Gray	Не занесений -	Контроль стану популяцій -
Дворядник муровий - <i>Diploaxis muralis</i> (L.) DC.	Не занесений	Контроль стану популяцій
Гісоп лікарський - <i>Hyssopus officinalis</i> L.	Не занесений	Контроль стану популяцій
Скереда щетиниста - <i>Crepis setosa</i> Haller f.	Не занесений	Контроль стану популяцій

Перелік природоохоронних заходів і наукових досліджень щодо стану рослинного світу

Таблиця 37.1

Назва, терміни та місце проведення дослідження або заходу	Обсяг фінансування	Виконавець/виконавці	Основні досягнуті результати, наявні публікації (якщо результати розміщено в Інтернеті, надається посилання)
1	2	3	4
-	-	-	-

Спеціальне використання природних рослинних ресурсів

Таблиця 37.2

№ з/п	Назви районів, у тому числі територій селищних, сільських рад	Назва рослинного ресурсу	Ліміт, т		Кількість виданих дозволів, шт.
			встановлений	фактично використаний	
1	2	3	4	5	6
-	-	-	-	-	-

Х. Тваринний світ

Видова чисельність тваринного світу Луганщини доволі різноманітна. На території області станом на 01.01.2022 нараховується 139 видів тварин, які перебувають під загрозою зникнення і занесені до Червоної книги України. Ці види потребують систематичної роботи щодо виявлення місць їхнього перебування, проведення постійного спостереження за станом популяцій та наукових досліджень з метою розробки наукових основ їхньої охорони та відтворення.

Як відомо, головною особливістю фауни є її динамічність, що визначається можливостями та історично сформованими особливостями її видів до зміни свого місця у просторі і надзвичайно динамічній структурі угруповань у часі. На відміну від інших груп живих організмів, тварини активно переміщуються у просторі, змінюючи своє положення відповідно до змін факторів середовища та змін ресурсів. Тому всі заходи і програми щодо охорони фауни повинні враховувати цю її особливість, яка виявляється як в сезонних циклах, так і в багаторічних (при тому доволі стрімких) змінах ареалів, у міграціях, інвазіях, хвилях чисельності тощо. Сезонні та багаторічні зміни локальних угруповань вимагають розробки динамічної системи охорони біорізноманіття загалом і раритетних видів зокрема.

Види тваринного світу, що охороняються (станом на 01.01.2022 року)

Таблиця 38

Види тваринного світу	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	2	3	4
Загальна кількість видів тварин, занесених до Червоної книги України, од.	139	139	139
Загальна кількість видів тваринного світу на території області, що охороняються, од.	380	380	380
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	42	42	42
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція), од.	307	307	307
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, CMS), од.	132	132	132
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA), од.	70	70	70
1	2	3	4
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження популяцій європейських кажанів (EUROBATS), од.	14	14	14

Перелік видів тварин, що охороняються, в регіоні (станом на 01.01.2022 року)

Таблиця 39

Назва виду (українська і латинська)	Червона книга України (2009)	Бернсь ка конвен ція	CITES	CMS	AE WA	EUROB ATS	Європе йський червоний список	МС ОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Перлівниця <i>Margaritifera auricularia</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Слимак ви- ноградний <i>Helix pomatia</i>	-	+	-	-	-	-	+	-
П'явка медична <i>Hirudo medicinalis</i>	+	+	+	-	-	-	+	+
Мухоловка звичайна, скутигера звичайна <i>Scutigera colepstrata</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Дозорець- імператор <i>Anax imperator</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Красуня-діва <i>Calopteryx virgo</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Ірис плямис- токрилий <i>Iris polystictica</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Емпуза смуриста <i>Empusa fasciata</i>	+	-	-	-	-	-	+	-
Дибка степова <i>Saga pedo</i>	+	+	-	-	-	-	+	-
Мантіспа хижа <i>Mantispa styriaca</i>	-	-	-	-	-	-	+	-
Аскалаф строкатий <i>Ascalaphus macaronius</i>	+	-	-	-	-	-	+	-
Мурашиний лев звичайний <i>Myrmeleon formicarius</i>	-	-	-	-	-	-	+	-
Жук-олень, рогач звичайний <i>Lucanus cervus</i>	+	+	-	-	-	-	-	-

Гноєїд рогатий <i>Onthophagus furcatus</i>	-	-	-	-	-	-	+	-
Плоскотілка червона <i>Cisjus cinnabarinus</i>	+	+					+	+
Левкомігус білосніжний <i>Leucomigus candidatus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Евритірея золотиста <i>Eurythyrea aurata</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Плавунець широкий <i>Dytiscus latissimus</i>	+	+	-	-	-	-	+	+
Плавунець дволінійний <i>Graphoderes bilineatus</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Красотіл пахучий <i>Calosoma sycophanta</i>	+	-	-	-	-	-	+	-
Турун угорський <i>Carabus hungaricus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Турун бесарабський <i>Carabus bessarabicus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Турун Ештрайхера <i>Carabus extreicheri</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Вусач-червонокрил Келлера <i>Purpuricenus kaehleri</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Вусач мускусний <i>Aromia moschata</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Вусач земляний хрестоносець, коренеїд хрестоносець <i>Dorcadion equestre</i>	+	-	-	-	-	-	-	-

Волохатий стафілін <i>Emus hirtus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Поліксена <i>Zerynthia polysena</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Махаон <i>Papilio machaon</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Подалірій <i>Ipheclides podalirius</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Синявець римнус <i>Neolycaena rhytmus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Синявець аргірогномон <i>Lycaeides argyrognomon</i>	-	-	-	-	-	-	+	-
Телеїус, синявець родовиковий <i>Maculinea teleius</i>	-	+	-	-	-	-	+	+
Клімена <i>Esperarge climene</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Люцина <i>Hamearis lucina</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Сатир залізний <i>Hipparchia statilinus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Матурна, рябець великий <i>Euphydryas (Hypodryas) maturna</i>	-	-	-	-	-	-	+	-
Чернівець не- парний <i>Heodes dispar</i>	-	+	-	-	-	-	+	-
Аріон <i>Maculinea arion</i>	-	+	-	-	-	-	+	-
Аркас <i>Maculinea nausithous</i>	-	+	-	-	-	-	+	-
Стрічка блакитна	+	-	-	-	-	-	-	-
Павиноочка грушева <i>Saturnia pyri</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Сатурнія се- редня, пави- ночка середня, сатурнія тернова <i>Eudia spini</i>	+	-	-	-	-	-	-	-

Бражник дубовий <i>Marumba quercus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Бражник Мертва голова <i>Acherontia atropos</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Бражник південний молочайний <i>Hyles nicaea</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Бражник Прозерпіна <i>Proserpinus proserpina</i>	+	+	-	-	-	-	+	+
Бражник кроатський <i>Hemaris croatica</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Бражник карликовий <i>Sphingonae-piopsis gorgoniades</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Каптурниця блискуча <i>Cucullia splendida</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Каптурниця срібляста <i>Cucullia argentina</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Сірий коконопряд виїмчастий <i>Phyllodesma ilicifolia</i>	-	-	-	-	-	-	+	+
Совка розкішна <i>Staurophora celsia</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Совка окиркова <i>Periphanes delphinii</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Аноплій самарський <i>Anoplius samariensis</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Джміль глинистий <i>Bombus argillaceus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Джміль яскравий <i>Bombus pectoratorum</i>	+	-	-	-	-	-	-	-

Джміль вірменський <i>Bombus armeniacus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Джміль пахучий <i>Bombus fragrans</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Джміль лезус <i>Bombus laesus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Джміль червонуватий <i>Bombus ruderatus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Джміль моховий <i>Bombus muscorum</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Ксилокопа звичайна, бджола-тесляр звичайний <i>Xylocopa valga</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Ксилокопа фіолетова, бджола-тесляр фіолетовий <i>Xylocopa violacea</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Сколія-гігант <i>Scolia maculata</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Церцерис горбкуватий <i>Cerceris tuberculata</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Дисцелія зональна <i>Discoelius zonalis</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Ляра анафемська <i>Larra anachema</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Ктир гігантський <i>Satanas gigas</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Мінога українська <i>Eudontomyzon mariae</i>	+	+	-	-	-	-	+	+
Ялець Данилевського <i>Leuciscus danilewskii</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Вирезуб причорноморський <i>Rutilus frisii</i>	+	+	-	-	-	-	-	-

Підуст волзький <i>Chondrostoma variabile</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Карась золотий <i>Carassius carassius</i>	+	-	-	-	-	-	+	+
Щипавка <i>Cobitis taenia</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Щипавка сибірська <i>Cobitis melanoleuca</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Минь річковий <i>Lota lota</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Йорж носар <i>Gymnocephalus acerinus</i>	+	-	-	-	-	-	-	+
Білизна звичайна, жерех <i>Aspius aspius</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
В'юн звичайний <i>Misgurnus fossilis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Чехоня <i>Pelecus cultratus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Гірчак звичайний <i>Rhodeus sericeus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Сом звичайний <i>Silurus glanis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Рибець звичайний <i>Vimba vimba</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Тритон звичайний <i>Triturus vulgaris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кумка звичайна <i>Bombina bombina</i>	-	+	-	-	-	-	-	+
Часничниця звичайна <i>Pe- lobates fuscus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Ропуха зелена <i>Bufo viridis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Квакша звичайна <i>Hyla arborea</i>	-	-	-	-	-	-	-	+
Жаба гостроморда <i>Rana arvalis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-

Черепаха болотяна <i>Emys orbicularis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Ящірка прудка <i>Lacerta agilis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Ящурка піщана <i>Eremias arguta</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вуж водяний <i>Natrix tessellata</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Мідянка європейська <i>Coronella austriaca</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Полоз візерунковий <i>Elaphe dione</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Полоз сарматський <i>Elaphe sauromates</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Полоз жовто-черевий, каспійський <i>Hierophis caspius</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Гадюка степова східна <i>Vipera renardi</i>	+	+	+					+
Гагара чорношия <i>Gavia arctica</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Гагара червоношия	-	+	-	+	+	-	-	-
Норець великий <i>Podiceps cristatus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Норець сірощокий	-	+	-	+	+	-	-	-
Норець чорноший <i>Podiceps nigricollis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Норець малий <i>Podiceps ruficollis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Чапля сіра <i>Ardea cinerea</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Чапля руда <i>Ardea purpurea</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Бугай <i>Botaurus stellaris</i>	-	+	-	+	+	-	-	-

Бугайчик <i>Ixobrychus minutus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Квак <i>Nycticorax nycticorax</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Чапля велика біла <i>Egretta alba</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Чапля мала біла <i>Egretta garzetta</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Лелека білий <i>Ciconia ciconia</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Лебідь-шипун <i>Cygnus olor</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Лебідь-кликун <i>Cygnus cygnus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Лебідь малий <i>Cygnus columbianus</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Гуска сіра <i>Anser anser</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Гуска велика білолоба <i>Anser albifrons</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Гуска мала білолоба <i>Anser erythropus</i>	+	+	-	+	+	-	-	+
Гуменник <i>Anser fabalis</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Червоновола казарка <i>Rufibrenta ruficollis</i> (<i>Branta ruficollis</i>)	+	+	+	+	+	-	+	+
Галагаз <i>Tadorna tadorna</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Огар, <i>Tadorna ferruginea</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Крижень <i>Anas platyrhynchos</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Шилохвіст <i>Anas acuta</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Свищ <i>Anas penelope</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Широконоска <i>Anas clupeata</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Нерозень <i>Anas strepera</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Чирянка велика <i>Anas querquedula</i>	-	+	-	+	+	-	-	-

Чирянка мала <i>Anas crecca</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Чернь білоока <i>Aythya nyroca</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Чернь червоно-ноголова <i>Aythya ferina</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Чернь чубата <i>Aythya fuligula</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Чернь морська <i>Aythya marila</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Гоголь <i>Bucephala clangula</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Крохаль великий <i>Mergus merganser</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Крохаль довгоносий, крохаль середній <i>Mergus serrator</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Луток <i>Mergus albellus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Скопа <i>Pandion haliaetus</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Осоїд <i>Pernis apivorus</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Шуліка чорний <i>Milvus migrans</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Лунь польовий <i>Circus cyaneus</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Лунь лучний <i>Circus pygargus</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Лунь степовий <i>Circus macrourus</i>	+	+	+	+	-	-	-	+
Лунь очеретяний <i>Circus aeruginosus</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Яструб великий <i>Accipiter gentilis arrigonii</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Яструб малий <i>Accipiter nisus</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Яструб коротконогий <i>Accipiter brevipes</i>	+	+	+	+	-	-	-	-

Канюк звичайний <i>Buteo buteo</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Канюк степовий <i>Buteo rufinus</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Зимняк <i>Buteo lagopus</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Змієїд <i>Circaetus gallicus</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Орел-карлик <i>Hieraetus pennatus</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Підорлик великий, орел-скигляр <i>Aquila clanga</i>	+	+	+	+	-	-	-	+
Підорлик малий <i>Aquila pomarina</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Могильник <i>Aquila heliaca</i>	+	+	+	+	-	-	+	+
Беркут <i>Aquila chrysaetos</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Орел степовий <i>Aquila rapax</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Орлан-білохвіст <i>Haliaetus albicilla</i>	+	+	+	+	-	-	+	+
Боривітер звичайний <i>Falco tinnunculus</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Боривітер степовий <i>Falco naumanni</i>	+	+	+	+	-	-	-	+
Сапсан <i>Falco peregrinus</i>	+	+	+	+	-	-	-	-
Дербник <i>Falco columbarius</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Чеглок <i>Falco subbuteo</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Кібчик <i>Falco vespertinus</i>	-	+	+	+	-	-	-	-
Куріпка сіра <i>Perdix perdix</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Перепілка <i>Coturnix coturnix</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Фазан <i>Phasianus colchicus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Журавель сирійський <i>Grus grus</i>	+	+	+	+	+	-	-	-
Журавель степовий	+	+	+	+	+	-	-	-

<i>Anthropoides virgo</i>								
Лиска <i>Fulica atra</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Курочка водяна <i>Gallinula chloropus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Пастушок <i>Rallus aguaticus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Погонич звичайний <i>Porzana porzana</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Погонич малий <i>Porzana parva</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Деркач <i>Crex crex</i>	-	+	-	-	-	-	+	+
Дрохва <i>Otis tarda</i>	+	+	+	+	+		+	+
Хохітва <i>Tetrax tetrax</i>	+	-	+	-	-	-	+	+
Лежень <i>Burhinus oedicnemus</i>	+	+	-	+	-	-	-	-
Чайка <i>Vanellus vanellus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Пісочник великий <i>Charadrius hiaticula</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Пісочник малий <i>Charadrius dubius</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Хрустан <i>Eudromias morinellus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Кулик-довгоніг <i>Himantopus himantopus</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Кулик-сорока <i>Haematopus haematopus</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Коловодник лісовий <i>Tringa ochropus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Коловодник болотяний <i>Tringa glareola</i>	-	+	-	+	+	-	-	-

Коловодник великий <i>Tringa nebularia</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Коловодник звичайний <i>Tringa totanus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Коловодник чорний <i>Tringa erythropus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Коловодник ставковий <i>Tringa stagnatilis</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Перевізник <i>Actitis hypoleucos</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Брижач <i>Philomachus pugnax</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Побережник червоногрудий <i>Calidris ferruginea</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Побережник чорногрудий <i>Calidris alpina</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Побережник малий <i>Calidris minuta</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Побережник білохвостий <i>Calidris temminckii</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Плавунець круглодзьобий <i>Phalaropus lobatus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Бекас <i>Gallinago gallinago</i>	-	+	-	+	+	-	-	-

Гаршнеп <i>Limnocyptes minimus</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Веретеник великий <i>Limosa limosa</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Кроншнеп великий <i>Numenius arquata</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Кроншнеп середній <i>Numenius phaeopus</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Слуква <i>Scolopax rusticola</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Дерихвіст степовий <i>Glareola nordmanni</i>	+	+	-	+	+	-	-	+
Мартин тонкодзьобий <i>Larus genei</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Мартин малий <i>Larus minutus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Крячок чорний <i>Chlidonia niger</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Крячок білокрилий <i>Chlidonias leucopterus</i>	-	-	-	-	+	-	-	-
Крячок малий <i>Sterna albifrons</i>	+	+	-	+	+	-	-	-
Крячок річковий <i>Sterna hirundo</i>	-	+	-	+	+	-	-	-
Рябок білочеревий <i>Pterocles alchata</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Голуб сизий <i>Columba livia</i>	-	+	-	-	-	-	-	-

Припутень <i>Columba palumbus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Голуб-синяк <i>Columba oenas</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Горлиця звичайна <i>Streptopelia turtur</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Горлиця кільчаста <i>Streptopelia decaocto</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Зозуля <i>Cuculus canorus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Сова біла <i>Nyctea scandiaca</i>	-	+	+	-	-	-	-	
Пугач <i>Bubo bubo</i>	+	+	+	-	-	-	-	-
Сова вухата <i>Asio otus</i>	-	+	+	-	-	-	-	
Сова болотяна <i>Asio flammeus</i>	+	+	+	-	-	-	-	
Сова сіра <i>Strix aluco</i>	-	+	+	-	-	-	-	
Совка <i>Otus scops</i>	+	+	+	-	-	-	-	
Сич хатній <i>Athene noctua</i>	-	+	+	-	-	-	-	
Сипуха <i>Tyto alba</i>	-	+	+	-	-	-	-	
Дрімлюга <i>Caprimulgus europaeus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Серпокрилець чорний <i>Apus apus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Рибалочка звичайний <i>Alcedo atthis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Бджолоїдка звичайна <i>Merops apiaster</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Сиворакша <i>Coracias garrulus</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Одуд <i>Upupa epops</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Жовна сива <i>Picus canus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Дятел великий <i>Dendrocopos major</i>	-	+	-	-	-	-	-	-

Дятел сірійський <i>Denrocopos syriacus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Дятел середній <i>Dendrocopos medius</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Дятел малий <i>Dendrocopos minor</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Крутиголовка <i>Jynx torquilla</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Ластівка сільська <i>Hirundo rustica</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Ластівка міська <i>Delichon urbica</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Ластівка берегова, <i>Riparia riparia</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Жайворонок чубатий <i>Galerida cristata</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Жайворонок степовий <i>Melanocorypha calandra</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Жайворонок малий <i>Calandrella cinerea</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Жайворонок рогатий <i>Eremophila alpestris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Плиска біла <i>Motacilla alba</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Плиска жовта <i>Motacilla flava</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Плиска жовтоголова <i>Motacilla citreola</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Щеврик польовий <i>Anthus campestris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Щеврик лісовий <i>Anthus trivialis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Щеврик лучний <i>Anthus pratensis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Сорокопуд сірий <i>Lanius excubitor</i>	+	+	-	-	-	-	-	-

Сорокопуд-жулан <i>Lanius collurio</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Сорокопуд чорнолобий <i>Lanius minor</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вивільга <i>Oriolus oriolus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Шпак звичайний <i>Sturnus vulgaris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Крук <i>Corvus corax</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Горихівка <i>Nucifraga caryocatactes</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Омелях <i>Bombycilla garrulus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Оляпка, пронурок <i>Cinclus cinclus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Тинівка лісова <i>Prunella modularis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Волове очко, кропивник <i>Troglodytes troglodytes</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кобилочка солов'їна <i>Locustella luscinioides</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кобилочка річкова <i>Locustella fluviatilis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Очеретянка велика <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Очеретянка ставкова <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Очеретянка чагарникова <i>Acrocephalus palustris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Очеретянка індійська <i>Acrocephalus agricola</i>	-	+	-	-	-	-	-	-

Очеретянка лучна <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Берестянка звичайна <i>Hippolais icterina</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кропив'янка садова <i>Sylvia borin</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кропив'янка прудка <i>Sylvia curruca</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кропив'янка сіра <i>Sylvia communis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кропив'янка чорноголова <i>Sylvia atricapilla</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кропив'янка рябогруда <i>Sylvia nisoria</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вівчарик- ковалик <i>Phylloscopus collybita</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вівчарик весняний <i>Phylloscopus trochilus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вівчарик жовтобровий <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вівчарик зелений <i>Phylloscopus trochiloides</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Золотомушка жовтоголова <i>Regulus regulus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Мухоловка сіра <i>Muscicapa striata</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Мухоловка строката <i>Ficedula hypoleuca</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Мухоловка- білошия <i>Ficedula albicollis</i>	-	+	-	+	-	-	-	-

Мухоловка мала <i>Ficedula parva</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Чекан лучний <i>Saxicola rubetra</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Чекан чорноголовий <i>Saxicola torquata</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Кам'янка звичайна <i>Oenanthe oenanthe</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Кам'янка попеляста <i>Oenanthe isabellina</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Кам'янка лиса <i>Oenanthe pleschanka</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Скеляр строкатий <i>Monticola saxatilis</i>	+	+	-	+	-	-	-	-
Вільшанка <i>Erithacus rubecula</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Горихвістка чорна <i>Phoenicurus ochruros</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Горихвістка звичайна <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Синьошийка <i>Luscinia svecica</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Соловейко східний <i>Luscinia luscinia</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Дрізд-омелюх <i>Turdus viscivorus</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Дрізд співочий <i>Turdus philomelos</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Дрізд чорний <i>Turdus merula</i>	-	+	-	+	-	-	-	-
Дрізд білобровий <i>Turdus iliacus</i>	-	+	-	+	-	-	-	-

Синиця вусата <i>Parus biarmicus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Синиця довгохвоста <i>Aegithalos caudatus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ремез <i>Remis pendulinus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Синиця велика <i>Parus major</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Синиця блакитна <i>Parus caeruleus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Синиця чорна, московка <i>Parus ater</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Синиця чубата <i>Parus cristatus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Гаїчка болотяна <i>Parus palustris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Гаїчка-пухляк <i>Parus montanus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Повзик <i>Sitta europaea</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Підкоришник звичайний <i>Certhia familiaris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Зяблик <i>Fringilla coelebs</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
В'юрок <i>Fringilla montifringilla</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Щедрик <i>Serinus serinus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Зеленяк <i>Chloris chloris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Щиглик <i>Carduelis carduelis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Чечітка звичайна <i>Acanthis flammea</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Чиж <i>Spinus spinus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Коноплянка <i>Acanthis cannabina</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Чечевиця звичайна <i>Carpodacus erythrinus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-

Снігур <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Костогриз <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вівсянка звичайна <i>Emberiza citrinella</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вівсянка чорноноголова <i>Emberiza melanocephala</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Вівсянка очеретяна <i>Emberiza schoeniclus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Просянка <i>Emberiza calandra</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вівсянка садова <i>Emberiza hortulana</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Пуночка <i>Plectrophenax nivalis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Їжак білочеревий <i>Erinaceus concolor</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Їжак вухатий <i>Hemiechinus auritus</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Білозубка мала <i>Crocidura suaveolens</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Білозубка білочерева <i>Crocidura leucodon</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Бурозубка мала <i>Sorex minutus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Бурозубка звичайна <i>Sorex araneus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Кутора велика <i>Neomys fodiens</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Підковоніс малий <i>Rhinolophus hipposideros</i>	+	+	-	+	-	+	-	-

Нічниця Наттерера, <i>Myotis nattereri</i>	+	+	-	+	-	+	+	-
Нічниця водяна <i>Myotis daubentoni</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Нічниця вусата <i>Myotis mystacinus</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Вухань звичайний <i>Plecotus auritus</i>	+	+	-	+	-	+	+	-
Вечірниця руда <i>Nyctalus noctula</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Вечірниця велетенська <i>Nyctalus lasiopterus</i>	+	+	-	+	-	+	+	+
Вечірниця мала <i>Nyctalus leisleri</i>	+	+	-	+	-	+	-	+
Нетопир- карлик <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Нетопир-пігмей <i>Pipistrellus pygmaeus</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Нетопир лісовий <i>Pipistrellus nathusii</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Нетопир се- редземноморськ ий <i>Pipistrellus kuhli</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Лилик двоколірний <i>Vespertilio murinus</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Лилик пізній <i>Eptesicus serotinus</i>	+	+	-	+	-	+	-	-
Вовк <i>Canis lupus</i>	-	+	-	+	-	-	+	-
Корсак <i>Vulpes corsac</i>	+	-	-	-	-	-	-	+
Видра річкова <i>Lutra lutra</i>	+	+	+	-	-	-	+	+
Куниця кам'яна <i>Martes foina</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Куниця лісова <i>Martes martes</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Борсук звичайний <i>Meles meles</i>	-	+	-	-	-	-	-	-

Горностай <i>Mustela erminea</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Норка європейська <i>Mustela lutreola</i>	+	+	-	-	-	-	-	+
Ласка <i>Mustela nivalis</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Тхір лісовий <i>Mustela putorius</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Тхір степовий <i>Mustela eversmanni</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Перегузня звичайна, <i>Vormela peregusna</i>	+	+	-	-	-	-	+	-
Заєць сірий, заєць-русак <i>Lepus europaeus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Білка звичайна <i>Sciurus vulgaris</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Бобер європейський <i>Castor fiber</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Вовчок лісовий <i>Dryomys nitedula</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Тушканчик великий <i>Allactaga major</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Мишівка темна <i>Sicista severtzovi</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Мишівка степова <i>Sicista subtilis</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Мишівка південна (Штранда) <i>Sicista strandi</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Сліпак звичайний <i>Spalax microphthalmus</i>	-	+	-	-	-	-	+	-
Хом'ячок сірий <i>Cricetulus migratorius</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Хом'як звичайний <i>Cricetus cricetus</i>	+	+	-	-	-	-	-	-

Строкатка степова <i>Lagurus lagurus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Козуля європейська <i>Capreolus capreolus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Лось <i>Alces alces</i>	+	+	-	-	-	-	-	-
Олень благородний <i>Cervus elaphus</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Олень плямистий <i>Cervus nippon</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Свиня дика <i>Sus scrofa</i>	-	+	-	-	-	-	-	-
Байбак степовий <i>Marmota bobak</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Усього 383	147	308	42	132	70	14	35	27

Перелік видів тварин, які охороняються і які з'явилися чи зникли в регіоні за останні три роки

Таблиця 40

Назва виду	З'явилися			Зникли			Причина		
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	2			3			4		
-	-			-			-		

Інформація про чужорідні види тварин

Серед чужорідних видів тварин на території Луганської області найбільш вивченими є ссавці. Розповсюдження на території цих видів відбувалась шляхами експансії (розширення ареалу) та інвазії (навмисної та ненавмисної інтродукції). До таких видів належать:

Таблиця 41

Назва виду (українська і латинська (наукова))	Результати досліджень, заходи контролю чисельності
1	2
Ондатра звичайна <i>Ondatra zibethicus</i> (L., 1766)	Звичайний вид. Зустрічається біля водоймищ по всій області. Є об'єктом полювання. Нерегулярно добувається мисливцями. Заходи контролю чисельності не проводяться.

Нутрія болотяна <i>Myocastor coypus</i> (Molina, 1782)	Рідкісний вид. Існують невеликі популяції нутрії, що втекли з власних господарств. В невеликій кількості може добуватися мисливцями. Заходи контролю чисельності не проводяться. 1 особину нутрії спостерігали 11 серпня на р. Черепаха в охоронній зоні філіалу Стрільцівський степ ЛПЗ НАН України.
Собака єнотовидний <i>Nyctereutes procyonoides</i> (Gray, 1834)	Нечисельний вид. Зустрічається в заплавах ділянках лісу та чагарників біля річок та водоймищ по всій області. Є об'єктом полювання. Нерегулярно добувається мисливцями. Заходи контролю чисельності не проводяться. В 2020 р. 1 особину спостерігали 12 січня в охоронній зоні філіалу Стрільцівський степ ЛПЗ НАН України.
Норка американська (візон звичайний) <i>Neovison vison</i> (Schreber, 1777)	Звичайний вид. Чисельність поступово зростає. Є природним конкурентом норки європейської <i>Mustela lutreola</i> . Зустрічається біля річок та водоймищ по всій області. В 2020 р. спостерігався в Станично-Луганському районі (декілька особин протягом року) (рис. 1). Є об'єктом полювання. Нерегулярно добувається мисливцями. Заходи контролю чисельності не проводяться.
Олень плямистий <i>Cervus nippon</i> Temminck, 1838	Рідкісний вид. В невеликій кількості мешкає в заплавах та соснових лісах вздовж р. Сіверський Донець (переважно на заході області). Нерегулярно добувається мисливцями та бракон'єрами. Заходи контролю чисельності не проводяться.

Крім того до цього списку слід додати:

Їжак білочеревий (*Erinaceus concolor*)

Білозубка мала (*Crociodura suaveolens*)

Вивірка лісова (*Sciurus vulgaris*) (форма «телеутка»)

Ховрах сірий (*Spermophilus pygmaeus*)

Хом'як звичайний (*Cricetus cricetus*)

Миша хатня (*Mus musculus*)

Пацюк мандрівний (*Rattus norvegicus*)

Нетопир білосмугий (*Pipistrellus kuhlii*)

Пергач пізній (*Eptesicus serotinus*)

*Вухань бурий (*Plecotus auritus*)

Пес свійський (*Canis familiaris*) (здичавіла форма)

Шакал звичайний (*Canis aureus*)

Куниця кам'яна (*Mustela foina*)

Кіт свійський (*Felis catus*) (здичавіла форма)

Олень японський (*Cervus nippon*)

Олень шляхетний (*Cervus elaphus*)

Сарна європейська (*Capreolus capreolus*)

Динаміка чисельності основних видів мисливських тварин (особин)

Таблиця 42

Види мисливських тварин	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	2	3	4

Олень плямистий	95	98	95
Козуля	3244	3349	2802
Кабан	133	291	231

Добування основних видів мисливських тварин (особин)

Таблиця 43

Рік	Види мисливських тварин	Затверджений ліміт добування	Видано ліцензій	Добуто	Не використано ліцензій	Причина невикористання
1	2	3	4	5	6	7
2019	Олень плямистий	11	11	11	0	Заборона полювання в зв'язку з проведенням АТО
	Козуля	163	92	96	0	
	Кабан	36	36	36	0	
	Байбак	55	55	0	55	
2020	Олень плямистий	11	11	11	0	Заборона полювання в зв'язку з високим рівнем пожежної небезпеки та проведенням ООС
	Козуля	145	92	130	26	
	Кабан	35	22	17	27	
	Байбак	61	61	0	61	
2021	Олень плямистий	11				Інформація відсутня
	Козуля	152				
	Кабан	58				
	Байбак	ЧКУ				

Динаміка вилову риби

Таблиця 44

Рік	Назва водного об'єкта	Плановий обсяг вилучення водних живих ресурсів, т/рік	Фактичний вилов, т/рік
1	2	3	4
2021	Булавинівське водосховище	18,1	17,93
2021	Арапівське водосховище	21,2	1,17
2021	Верхньо-Дуванське водосховище	46,7	45,13
2021	Новоастраханське водосховище	10,5	8,32
2021	Ставок с. Бунчуківка	4,38	0,95
2021	Ставок с. Смолянинове	4,08	0,2
2021	Ставок с. Окніне	7,1	11,74
2021	Ставок с. Петрівка	2,9	2,17

2021	Тимонівське водосховище	3,74	3,61
2021	Ставок с. Царівка	7,56	1,72
2021	Ставок с. Тимонове	20,2	19,97
2021	Ставок с. Барикине	3,53	3,13
2021	Ставок № 3 Половинкинської с/р	5,47	5,37
2021	Ставок с. Верхня Покровка	1,6	1,5
2021	Сватівське водосховище	40,24	13,32
2021	Ставок с. Проїждже	2,64	1,63

Кількість виявлених фактів браконьєрства

Таблиця 45

Роки	Виявлено фактів браконьєрства, од.
1	2
2019 рік	77
2020 рік	88
2021 рік	51

Перелік природоохоронних заходів і наукових досліджень щодо стану дикої фауни і заходів, вжитих щодо охорони тваринного світу, у тому числі на виконання вимог міжнародних договорів України у галузі дикої фауни та рішень її керівних органів

Таблиця 46

Назва, терміни та місце проведення дослідження або заходу	Обсяг фінансування, тис.грн.	Виконавець/виконавці	Основні досягнуті результати, наявні публікації
1	2	3	4
Дослідження щодо стану популяцій диких тварин не проводились			
Заходи охорони та відновлення тваринного світу не проводились			

XI. Природно-заповідний фонд

Луганська область відноситься до степової зони з жорсткими природно-кліматичними умовами, тому відтворення лісових насаджень – є головним обов’язком підприємств Луганського обласного управління лісового та мисливського господарства. Землі Луганщини на 80-87 % еродовані. Понад 9,8 тис. га лісокультурного фонду – це піски, крейдіяно-мергелеві відклади, змиті землі, кам’яні розсипи, яружно-балочні землі. Більше 50% нових лісів створюються з хвойних порід (сосни кримські та звичайної) на бідних і сухих ґрунтах. З метою покращення приживлюваності та збереженості лісових культур впроваджуються сучасні технології, застосовуються волого накопичувачі.

Більша частина земель антропогенно трансформована. В таких умовах дуже складним є питання виявлення і заповідання природних територій і об’єктів. У Луганській області проводиться значна робота щодо розвитку і розширення заповідних територій. Заповідна справа розглядається як головний засіб для комплексного вирішення важливих екологічних проблем, таких як збереження біорізноманіття, відновлення і підтримка екологічного балансу в біосфері в умовах техногенного забруднення тощо. Станом на 01.01.2022 мережа територій та об’єктів природно-заповідного фонду області складає 141 об’єкт, загальною площею 75871,1661 тис. га, що становить 3,97 % від площі області. Із них 11 об’єктів – загальнодержавного значення на площі 13716,2164 га та 129 – місцевого значення на площі 62154,9497 га.

Перелік цінних природних територій, що резервуються для створення нових або розширення існуючих об’єктів ПЗФ

Таблиця 47

Рішення про резервування	Назва території/об’єкта, яку/який запропоновано створити	Площа, га	Місцезнаходження	Підприємство, установа чи організація, у віданні яких перебувають території
1	2	3	4	5
-	-	-	-	-

Розподіл територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) за їх значенням, категоріями та типами
(станом на 01.01.2022 року)

Таблиця 48

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти ПЗФ									% площі окремих категорій до загальної площі ПЗФ
	загальнодержавного значення			місцевого значення			разом			
	кількість, од.	площа, га		кількість, од.	площа, га		кількість, од.	площа, га		
		усього	у тому числі надана в постійне користування		усього	у тому числі надана в постійне користування		усього	у тому числі надана в постійне користування	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Природні заповідники	1	4815,5164	4815,52	х	х	х	1	4815,5164	4815,516	6,36
Біосферні заповідники	х	х	х	х	х	х			х	
Національні природні парки	1	7269	х	х	х	х	1	7269	х	9,59
Регіональні ландшафтні парки			х	1	14011	х	1	14011	х	18,4
Заказники, усього	5	1416,46	х	56	41174,6633	х	61	42591,1233	х	56,22
у тому числі: ландшафтні	1	123,9	х	11	3255,8195	х	12	3379,7195	х	4,46
лісові	1	117,6	х	9	3062,8586	х	11	3180,4586	х	4,17
ботанічні	3	1174,96	х	13	1925,745	х	16	3100,705	х	4,09
загальнозоологічні	х	х	х	13	27615,5	х	13	27615,5	х	36,45
орнітологічні	х	х	х	1	20	х	1	20	х	0,026
ентомологічні	х	х	х	3	85,8	х	3	85,8	х	0,11
іхтіологічні	х	х	х	4	940,48	х	4	940,48	х	1,24
гідрологічні	х	х	х	2	4293	х	2	4293	х	5,66
загальногеологічні	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
палеонтологічні	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
карстово-спелеологічні	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
Пам'ятки природи, усього	3	165,24	х	50	4221,6178	х	53	4386,8578	х	5,79

у тому числі: комплексні	1	100	x	5	710,4216	x	6	900,4216	x	1,186
ботанічні	1	45,24	x	14	3475,7259	x	15	3520,9659	x	4,6
зоологічні	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
гідрологічні	x	x	x	25	13,4703	x	25	13,4703	x	0,017
геологічні	1	20	x	6	22	x	7	42	x	0,055
Заповідні урочища	x	x	x	19	2600,1288	x	19	2600,1288	x	3,43
Ботанічні сади	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Дендрологічні парки	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	1	50	x	2	33	x	3	83	x	0,11
Зоологічні парки	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
РАЗОМ	11	13716,2164	x	128	62064,9497	x	140	75871,17	x	100

Динаміка структури природно-заповідного фонду

Таблиця 49

Категорії територій та об'єктів ПЗФ	На 01.01.2017*		На 01.01.2018*		На 01.01.2019 *		На 01.01.2020*		На 01.01.2021*	
	кількість, од.	площа, га	кількість, од.	площа, га	кількість, од.	площа, га	кількість, од.	площа, га	кількість, од.	площа, га
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Природні заповідники	1	4815,5164	1	4815,5164	1	4815,5164	1	4815,5164	1	4815,5164
Біосферні заповідники	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Національні природні парки	1	7002	1	7002	1	7269	1	7269	1	7269
Регіональні ландшафтні парки	1	14011	1	14011	1	14011	1	14011	1	14011
Заказники загальнодержавного значення	5	1416,46	5	1416,46	5	1416,46	5	1416,46	5	1416,46
Заказники місцевого значення	55	41022,6633	56	41174,6633	56	41174,6633	56	41199,2031	56	41199,2031

Пам'ятки природи загальнодержавного значення	3	165,24	3	165,24	3	165,24	3	165,24	3	165,24
Пам'ятки природи місцевого значення	47	4065,4178	53	4386,8578	53	4386,8578	53	4386,8578	53	4476,8578
Заповідні урочища	19	2600,129	19	2600,1288	19	2600,1288	19	2600,1288	19	2600,1288
Ботанічні сади загальнодержавного значення	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ботанічні сади місцевого значення	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Дендрологічні парки загальнодержавного значення	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Дендрологічні парки місцевого значення	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Зоологічні парки загальнодержавного значення	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Зоологічні парки місцевого значення	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення	1	50	1	50	1	50	1	50	1	50
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення	2	33	2	33	2	33	2	33	2	33
РАЗОМ	135	75186,43	139	75494,6263	139	75494,6263	139	75781,17	139	75871,17
Фактична площа ПЗФ *	-	73929,17	-	74237,3663	-	74237,3663	-	74523,9061	-	74613,9061
% фактичної площі ПЗФ від площі адміністративно-територіальних одиниць	-	3,96	-	3,96	-	3,96	-	3,97	-	3,98

* Сумарна площа територій та об'єктів ПЗФ без урахування площі тих об'єктів ПЗФ, що входять до складу територій інших об'єктів ПЗФ.

Водно-болотні угіддя міжнародного значення

Таблиця 50

Кількість, од.	Усього, тис. га	% від загальної площі території
1	2	3
-	-	-

ХІІ. Формування екологічної мережі

Довідка про стан формування екомережі (у довільній формі з наведенням в розрізі адміністративних одиниць, загальної площі екомережі, стану розроблення/затвердження програм і схем формування екомережі; переліку, обсягів фінансування та результатів природоохоронних заходів, направлених на формування, охорону та використання екомережі)

З метою розширення площі територій природоохоронного призначення, поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, збереження ландшафтного та біологічного різноманіття проводиться робота з розробки та удосконалення схеми формування екологічної мережі Луганської області.

Складові структурних елементів екологічної мережі в розрізі одиниць адміністративно-територіального устрою регіону

Таблиця 51

№ з/п	Одиниці адміністративно-територіального устрою регіону	Загальна площа, тис. га	Загальна площа екомережі, тис. га	Складові елементи екомережі, тис. га											
				Об'єкти ПЗФ	водно-болотні угіддя	відкриті заболочені землі	водоохоронні зони	прибережні захисні смуги	ліси та інші відкриті лісові площі	курортні та лікувально-оздоровчі території	рекреаційні території	землі під консервацією	відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	пасовища, сіножаті	радіоактивно забруднені землі, що не використовуються в господарстві
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Луганська область	1838,9	1751,234	75,87	-	14,63	290	90,79	246,6	0,104	0,651	-	64,01	399,3	-

Переліки територій та об'єктів екологічної мережі

Таблиця 51.1

№ з/п	Серійний номер	Назва	Назва органу, дата прийняття та № рішення про включення території та об'єкта до переліку	Місце розташування	Площа, га	Обліковий/кадастровий номер та цільове призначення	Власник (користувач) земельної ділянки	Стисла характеристика природоохоронної цінності
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Загальнодержавного значення								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Ключові								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Буферні								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Сполучні								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Відновлювальні								
	-	-	-	-	-	-	-	-
II. Місцевого значення								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Ключові								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Буферні								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Сполучні								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Відновлювальні								

	-	-	-	-	-	-	-	-
--	---	---	---	---	---	---	---	---

Мал. 8 Пташеня жайворонка степового (мешканець Луганського природного заповідника філії «Провальський степ»). Фото В.МОРОЗ

Мал. 9 Пам'ятка природи геологічна місцевого значення «Баранячі лоби»

Мал. 10 Схили Крейдяного яру (Луганського природного заповідника філії «Стрільцівський степ») Фото В.МОРОЗ

Мал. 11 Байбак – символ Луганської області, мешканець Луганського природного заповідника НАН України. Фото В.МОРОЗ

ХІІІ. Поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами

Протягом багатьох десятиріч на території Луганської області на повну потужність працювала велика кількість підприємств різних галузей важкої промисловості: добувної, хімічної, нафтохімічної, енергетичної тощо. Одним з негативних для довкілля наслідків їх роботи стало накопичення великих обсягів промислових відходів різних ступенів небезпечності (класів небезпеки), які не перероблялися, а у повному обсязі видалялися (і продовжують видалятися) у спеціально відведених місцях – полігонах промислових відходів. На разі ці полігони через низький ступінь захисту довкілля від негативного впливу відходів є потенційно небезпечними осередками забруднення ґрунтів, повітря і, що особливо небезпечно, підземних вод, які на 50% забезпечують питне водоспоживання області. І, якщо промисловий спад останніх років частково поліпшив ситуацію з повітрям та поверхневими водами, то відходи, зважаючи на їх значну токсичність та стійкість до розкладу, продовжують становити неабияку загрозу для довкілля області.

Породний відвал, ПАТ «Лисичанськвугілля»

Найбільш екологічно-небезпечним об'єктом області є полігон для видалення промислових відходів I-IV небезпеки хімічних підприємств Лисичано-Рубіжанського регіону, розташований у Попаснянському районі поблизу с. Вовчоярівка. Як і всі полігони, що експлуатуються з часів СРСР, Вовчоярівський (Фугарівській) полігон мінімально захищає довкілля від впливу відходів. При цьому на полігоні протягом багатьох десятиріч упереміш складувались сотні видів відходів, значна частина яких відноситься до I-III класів небезпеки.

Шламонакопичувач ТОВ «НВП ЗОРЯ» поблизу с. Вовчоярівка

На сьогоднішній день частина полігону, що належала ТОВ «НВО «Сєверодонецький Склопластик», закрита і рекультивована, проте карти-накопичувачі, балансоутримувачами яких є ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання Азот», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря» та ТОВ «Рубіжанський «Краситель» є діючими місцями видалення промислових відходів. З урахуванням економічного спаду ці підприємства не здійснюють ніяких заходів, спрямованих на зменшення негативного впливу Фугарівського полігону на довкілля. Фактично у 2021 році розміщення відходів на полігоні здійснювало лише ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря».

Окрему проблему становлять відходи добування кам'яного вугілля – породні відвали шахт. Тільки на підконтрольній уряду частині території області, за наявною у Департаменті комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів (далі – Департамент) інформацією, розташовано 44 породні відвали (36 – закриті), що займають загальну площу у сотні гектарів, тим самим виводячи ці землі з господарського використання. Крім того, якщо відвал палаючий, тобто має осередки горіння, виникає забруднення атмосферного повітря продуктами згоряння та пилом.

На сьогодні в області склалася критична ситуація, пов'язана з поводженням з твердими побутовими відходами (далі – ТПВ), які не переробляються, а лише видаляються на легальних і нелегальних звалищах, що призводить до техногенного навантаження на землю та поглиблення екологічної і гуманітарної кризи в регіоні. Поводження з ТПВ у області складається переважно із системи збору відходів від населення, вивезення та захоронення на полігонах та

звалищах. Сміттесортувальні та сміттепереробні заводи або комплекси у регіоні відсутні. Враховуючи середній морфологічний склад побутових відходів, час їх біологічного розкладу займає сотні років. Тобто, при збереженні існуючої моделі поводження з відходами, площі полігонів та обсяги накопичених ТПВ будуть тільки зростати.

Щороку на території області утворюється близько 703 тис. м³ ТПВ, які збираються і вивозяться на полігони побутових відходів, більшість із яких не відповідають екологічним та санітарним нормам, перш за все, через недотримання технології їх розміщення, а саме: не здійснюється ущільнення та пересипання інертним шаром, не забезпечуються заходи зі збору та знешкодження фільтрату, не організовано відведення зливових стоків, не ведеться контроль за впливом на навколишнє природне середовище.

Централізованою системою зі збирання ТПВ охоплено близько 68,6 % населення області. Така система поводження з ТПВ у більшості населених пунктів відсутня, а особливо у сільській місцевості, що призводить до утворення несанкціонованих сміттєзвалищ, які є джерелами забруднення ґрунтів, поверхневих та підземних вод та повітря.

Це становить екологічну небезпеку, адже забруднені води з таких звалищ потрапляють у поверхневі та/або підземні водні об'єкти. Зрозуміло, що на таких звалищах не ведеться жодного обліку кількості розміщених відходів, тому дуже важко оцінити реальну кількість ТПВ, що накопичена на території області.

На вимогу статті 28 Закону України «Про відходи» та у порядку, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1216, Департаментом ведеться Реєстр місць видалення відходів (МВВ) Луганської області (далі – Реєстр), до якого вноситься інформація щодо діючих, закритих та законсервованих МВВ на території області та їх основних технічних характеристик. Даний реєстр ведеться на підставі спеціальних паспортів МВВ та їх щорічних оновлень, що повинні складатися балансоутримувачами місць видалення відходів.

Кожен такий паспорт має містити інформацію щодо розташування МВВ, його технічних характеристик, видів та обсягів накопичення відходів за звітний рік та в цілому, і – найголовніше – дані моніторингових досліджень за станом компонентів довкілля (повітря, підземні та поверхневі води, ґрунти) у зоні впливу МВВ. Під час щорічного перегляду (оновлення) до паспорта МВВ балансоутримувачами вносяться актуальні дані моніторингових досліджень за звітний період.

Зважаючи на свою виключну небезпечність, особливу групу відходів становлять непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин (пестициди й отрутохімікати) (далі – ХЗЗР), які не можна використовувати за прямим призначенням внаслідок втрати корисних властивостей, закінчення терміну придатності, заборони до застосування, втрати маркування чи змішування. Поводження з такими відходами залишається складною проблемою, оскільки на території України відсутні ефективні

технології їх знищення чи переробки. Одним із запропонованих способів локалізації негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення є збереження ХЗР в герметичних контейнерах. Даний спосіб було запроваджено в Біловодському районі, що забезпечує екологічно безпечне довгострокове збереження ХЗР до 50 і більше років.

Загальні показники поводження з відходами за звітний період

Динаміка основних показників поводження з відходами I-IV класів небезпеки, тис. т
(за формою статзвітності № 1-відходи)

Таблиця 52

№ з/п	Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік*
1	2	3	4	5
1	Утворено	443,4	259,12	**
2	Одержано від інших підприємств	160,4	160,2	**
3	Спалено	31,6	22,8	**
3.1	у тому числі з метою отримання енергії	20,0	18,9	**
4	Використано (утилізовано)	42,1	39,6	**
5	Направлено в сховища організованого складування (поховання)	378,5	212,9	**
6	Передано іншим підприємствам	56,2	44,6	**
7	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	0,0004	-*	**
8	Наявність на кінець звітного року у сховищах організованого складування та на території підприємств	64754,3	56877,0	**

* - показник не передбачений бланком форми статистичної звітності №1-відходи (річна)

** - згідно інформації Головного управління статистику у Луганській області у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та у період активної стадії бойових дій на території Луганської області зазначена інформація відсутня

Підприємства – основні накопичувачі промислових відходів (за даними статзвітності № 1-відходи)**

Таблиця 53

№ з/п	Підприємства	Найменування відходу	Клас небезпеки	Накопичено відходів станом на початок звітного періоду, т	Фактично утворилось відходів на підприємстві за 2021 рік (звітний), т	Накопичено відходів станом на кінець звітного року, т	Місце накопичення відходів
1	2	3	4	5	6	7	8

Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки

Таблиця 54

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Місця видалення відходів категорії Г – надзвичайно небезпечні		Місця видалення відходів категорії В – небезпечні		Місця видалення відходів категорії Б – помірно небезпечні		Місця видалення відходів категорії А – малонебезпечні	
		діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Біловодський район	-	-	1	-	-	-	-	-
2	Білокуракінський район	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Кремінський район	1	-	5	5	-	-	-	-
4	Марківський район	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Міловський район	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Новоайдарський район	-	-	7	2	3	-	-	-
7	Новопсковська селищна територіальна громада	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Попаснянський район	-	-	8	16	2	-	1	-
9	Сватівський район	-	-	1	-	-	-	-	-
10	Станично-Луганський район	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Старобільський район	-	-	1	-	-	-	-	-
12	Троїцький район	-	-	1	-	-	-	-	-
13	місто Лисичанськ	-	-	14	2	-	-	4	3
14	місто Рубіжне	2	-	2	-	1	-	-	-
15	місто Северодонецьк	-	-	6	2	1	-	-	-
	Всього:	3	-	46	27	7	-	5	3

Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ)

Таблиця 55

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість непаспортизованих МВВ, од.	Кількість паспортизованих МВВ, од.	Паспортизовано МВВ за звітний період, од.
1	2	3	4	5
1	Біловодський район	-	1	-
2	Білокуракінський район	1	-	-
1	2	3	4	5
3	Кремінський район	-	11	-
4	Марківський район	1	-	-
5	Міловський район	1	-	-
6	Новоайдарський район	1	12	-
7	Новопсковська селищна територіальна громада	2	-	-
8	Попаснянський район	-	27	-
9	Сватівський район	-	1	-
10	Станично-Луганський район	1	-	-
11	Старобільський район	-	1	-
12	Троїцький район	-	1	-
13	місто Лисичанськ	-	23	-
14	місто Рубіжне	-	5	-
15	місто Северодонецьк	-	9	-
	Всього:	7	91	-

Інфраструктура утилізації та оброблення відходів

Таблиця 56

Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Пункти приймання/збирання зношених шин, од.	Пункти приймання/збирання відходів електронного та електричного обладнання, од.	Пункти приймання транспортних засобів на утилізацію, од.	Пункти та установки централізованого знешкодження медичних відходів, од.
1	2	3	4	5
Станично-Луганська селищна військово-цивільна адміністрація	-	-	-	Установа для термічного знищення відходів ОТ 50 Д (КНП «Станично-Луганська багатопрофільна лікарня» - смт Станиця Луганська, вул. 5 Лінія, 39
Усього	-	-	-	-

Суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність у сфері поводження з небезпечними відходами на території регіону

Таблиця 57

№ з/п	Назва	Місцезнаходження	Контактні дані (веб-адреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація (операції та види небезпечних відходів)
1	2	3	4	5
	ТОВ «Екоінвестгруп» 38681459	93400, Луганська обл., м. Северодонецьк, вул. Новікова, 23	+380997554471 ecoinvestgroup.office@gmail.com	1. Відходи виробництва, одержання і застосування фармацевтичних препаратів. 2. Відпрацьовані нафтопродукти, не придатні для використання за призначенням (у тому числі відпрацьовані моторні, індустриальні масла та їх суміші). Відходи, забруднені нафтопродуктами – промаслене ганчір'я, пісок, ґрунт, деревина, тирса, папір, відпрацьовані фільтри. 3. Відходи сумішей масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії. 4. Відходи, які складаються або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін придатності.

				<p>5. Відходи упаковок та контейнерів, забруднені (у тому числі тара з-під пестицидів та агрохімікатів).</p> <p>6. Клінічні та подібні їм відходи, а саме – відходи, що виникають у результаті медичного догляду, ветеринарної чи подібної практики, і відходи, що утворюються у лікарнях або інших закладах під час досліджень, догляду за пацієнтами або при виконанні дослідницьких робіт.</p> <p>7. Відходи виробництва, одержання і застосування чорнила, барвників, пігментів, фарб, лаків, оліфи.</p> <p>8. Відходи виробництва, виготовлення і застосування смол, латексів, пластифікаторів, клеїв/зв'язуючих матеріалів.</p> <p>9. Відходи, що містять як складові або забруднювачі ртуть, сполуки ртуті (у т.ч. відпрацьовані люмінесцентні лампи та прилади, що містять ртуть).</p> <p>10. Відходи і брукт електричних та електронних вузлів, що містять компоненти, такі, як акумуляторні батареї або інші батареї.</p> <p>11. Відпрацьовані батареї свинцевих акумуляторів, цілі чи розламані.</p> <p>12. Відходи розчинів кислот чи основ.</p> <p>13. Гальванічний шлам.</p> <p>14. Відпрацьоване активоване вугілля.</p> <p>15. Відходи азбесту (пил та волокна).</p>
--	--	--	--	--

Суб'єкти господарювання, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини

Таблиця 58

№ з/п	Назва	Місцезнаходження	Контактні дані (веб-адреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація (види вторинної сировини)
1	2	3	4	5
1	КП «Жилбудсервіс»	Новоайдарський р-н, м. Щастя, вул. Дружби, 2 а	(0642) 6-06-31 kp-gss@i.ua	Макулатура, склобій, відходи полімерні
2	КП «Новопсковжитло»	92301, Луганська обл., смт Новопсков, вул. Магістральна, 284 а	npjytlo@gmail.com 06463 24765, 0661799362 0970336282	Пластикові пляшки (пет. пляшки)
3	ФОП Запорощенко Євген Сергійович	92332, Луганська обл., Новопсковський район, село Кам'янка, вулиця Гагаріна, буд. 64	Тел. +380971921123	Металобрухт (чорний, кольоровий)

4	ПП Михайлик	сел. Білокуракине	0667402499	Пляшки ПЕТ
5	ФОП Баранов О.В.	с.Тимошине, с.Олександропіль	-	Пластик, скло
6	ДП «Кремінське комгосподарство» КП «Кремінна-комунсервіс»	м. Кремінна, пров. Нагорний, 148	(06454) 2-30-12	Пластик
7	ФОП Ярошенко Яна Сергіївна	вул. Молодіжна, 11, с. Байдівка Старобільського району Луганської області	0660396994	38.11. Збирання безпечних відходів 46.77. Оптова торгівля відходами та брухтом
8	ФОП Алпатов Андрій Васильович	вул. Шевченка, 26/1, м. Кремінна	0645423771	Збирання безпечних відходів (папір, скло, пластик)
9	ПП «ПАКТ»	м. Северодонецьк, вул. Богдана Ліщини, 24	(06452) 2-76-62	Відходи полімерні, відходи гумові, у т. ч. зношені шини
10	КП «Новоайдарське «Селищне комунальне підприємство» 33484802	смт Новоайдар, кв. Миру, 8а	(06445) 9-29-09 Komunhoz@gmail.com	Пляшка ПЕТ, скло, папір
11	КП «Благоустрій м. Старобільськ»	кв. Ватутіна, 14-Б, м. Старобільськ, Луганська область	(06461) 3 27 01 kp.blagoustriy.stb@gmail.com	Пластик
12	ФОП Романенко	вул. Трудова, 18, м. Старобільськ, Луганська область	0505574015	папір, скло, пластик

Впровадження роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів
(приймання/збирання/вилучення небезпечних відходів у складі побутових відходів від населення)

Таблиця 59

№ з/п	Найменування населеного пункту	Загальна кількість мешканців у населеному пункті, тис. осіб	Кількість приймальних пунктів небезпечних відходів у складі побутових (усього), од.	Кількість місць тимчасового розміщення небезпечних відходів у складі побутових до їх передачі спеціалізованим підприємствам, од.	Загальний обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами, т	Номенклатура та обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами
1	2	3	4	5	6	7

1	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---

Поводження з непридатними та забороненими до використання пестицидами та отрутохімікатами

Стан зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження
(станом на 01.01.2022 року)

Таблиця 60

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість, т	Кількість складів, од.	Стан складських приміщень		
				добрий, од.	задовільний, од.	незадовільний, од.
1	2	3	4	5	6	7
1	Біловодський	30,0	1	-	1	-
3	Попаснянський	5,48	2	-	-	2
	Всього:	35,48	3	-	1	2

* - показник не передбачений бланком форми статистичної звітності №1-відходи (річна)

** - за інформацією Головного управління статистики у Луганській області (лист від 27.05.2022 № 12-06/76-22) у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та у зв'язку з проведенням активної стадії бойових дій на території Луганської області, враховуючи ситуацію, що значна кількість статистичної інформації не була подана респондентами, можливість надання статистичної інформації за 2021 рік відсутня.

XIV. Радіаційна безпека

Експлуатація атомних електростанцій та пунктів захоронення радіоактивних відходів (ПЗРВ)

Таблиця 61

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район), назва АЕС та підприємства	Кількість ядерних та радіаційно небезпечних об'єктів (усього), од.	АЕС		Підприємства, що здійснюють захоронення радіоактивних відходів (РАВ)		
			кількість реакторів, од.	радіаційний фон в 30-кілометровій зоні АЕС, мкЗв/год	кількість ПЗРВ, од.	кількість РАВ, м ³ загальна активність, Бк	радіаційний фон на території ПЗРВ, мкЗв/год
1	2	3	4	5	6	7	8
-	-	-	-	-	-	-	-

Використання джерел іонізуючого випромінювання (ДІВ)

Таблиця 62

№ з/п	Власник ДІВ*	Адреса власника ДІВ	Примітка
1	2	3	4
1	ПрАТ «Лисичанська нафтова інвестиційна компанія»	93113, Луганська обл., м. Лисичанськ, вул. Свердлова, буд. 371, офіс 1-А	
2	ТОВ «Науково-виробниче об'єднання Сєвєродонецький склопластик»	93403, Луганська обл., м. Сєвєродонецьк, вул. Промислова, буд. 2	
3	ПрАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат»	93006, Луганська обл., м. Рубіжне, вул. Менделєєва, буд. 67	
4	ТОВ «Укрспецгеологія»	92904, Луганська обл., Кременський р-н, м. Кременна, вул. Санаторна, буд. 21	
5	ТОВ «Великий шовковий шлях»	Луганська обл., м. Лисичанськ, вул. Орджонікідзе, 128-8	Юридична адреса: 02160, м. Київ, проспект Возз'єднання, буд. 19, офіс 212 А
6	Державне підприємство «Первомайськвугілля»: -Відокремлений підрозділ шахта «Гірська»; -Відокремлений підрозділ шахта «Карбоніт»	93292, Луганська обл., Попаснянський район, місто Гірське, вул. Куйбишева, буд. 21	
7	Державне підприємство «Первомайськвугілля»: -Відокремлений підрозділ шахта «Гірська»; -Відокремлений підрозділ шахта «Карбоніт»	93292, Луганська обл., Попаснянський район, місто Гірське, вул. Куйбишева, буд. 21	

* власники ДІВ, які здійснюють діяльність з використання радіонуклідних ДІВ на території Луганської області, що підконтрольна українській владі.

Забруднення території техногенними та техногенно-підсиленими джерелами природного походження

Таблиця 63

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість населення, осіб	Радіаційний фон на території, мкЗв/год	Питома активність забруднюючих радіонуклідів, Бк/кг				
				цезій-137 (техногенний)	стронцій-90 (техногенний)	радій (природний)	торій (природний)	калій (природний)
	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-

XV. Моніторинг довкілля

Мережа спостережень за станом довкілля

Таблиця 64

№ з/п	Суб'єкти моніторингу довкілля	Кількість точок спостережень, од.								
		атмосферне повітря	стаціонарні джерела викидів в атмосферне повітря	поверхневі води	джерела скидів зворотних вод у поверхневі води	морські води	джерела скидів зворотних вод у морські води	підземні води	джерела скидів зворотних вод у глибокі підземні водоносні гори-	грунти
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Державна установа «Луганський обласний лабораторний центр»	42	-	49	-	-	-	-	-	161
2	Луганський обласний центр з гідрометеорології	4	-	5	-	-	-	-	-	-
3	Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів	-	-	11	-	-	-	-	-	-
4	«Схід ДРГП»	-	-	-	-	-	-	90	-	-

Транскордонні системи спостережень наразі відсутні.

Доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища

Таблиця 65

№ з/п	Орган, відповідальний за підготовку та висвітлення інформації про стан довкілля	Назва публікації, видання	Періодичність підготовки публікації, видання	Інтернет-посилання
1	2	3	4	5
1	Департамент комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів Луганської облдержадміністрації	Інформація про стан забруднення атмосферного повітря у містах Рубіжне, Лисичанськ, Сєверодонецьк	щомісяця	https://cutt.ly/4nXWDGh
2	Департамент комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів Луганської облдержадміністрації	Стан поверхневих водних об'єктів	щомісяця	https://cutt.ly/1nXWCzG

XVI. Міжнародне співробітництво

Таблиця 66

Назва угоди	Дата підписання	Термін дії угоди	Примітка
1	2	3	4
Угода між Луганською обласною державною адміністрацією й Луганською обласною радою України та Люблінським воєводством Республіки Польща про торговельно-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво	11.09.2003	строком на 5 років. Термін її дії буде автоматично продовжено на наступні п'ятирічні періоди, якщо жодна зі Сторін не менше ніж за 3 місяці до закінчення чергового п'ятирічного періоду не заявить у письмовій формі про свій намір припинити її дію	
Угода між Луганською обласною державною адміністрацією України та Мінським обласним виконавчим комітетом Республіки Білорусь про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво	25 лютого 2003 року	5 років з автоматичним продовженням	Направлено проєкт листа Міністерству закордонних справ України щодо розірвання угоди.
Угода між Луганською обласною державною адміністрацією України та Адміністрацією Хасковської області Республіки Болгарія про торговельно-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво	30.04.2002	строком на 2 роки з подальшим автоматичним продовженням, якщо жодна із Сторін не пізніше ніж за 3 місяці до закінчення відповідного періоду не	

		заявить шляхом письмового повідомлення іншій Стороні про свій намір припинити дію цієї Угоди.	
Угода між Луганською обласною державною адміністрацією України та Хукуматом Хатлонської області Республіки Таджикистан про торговельно-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво	15.12.2011	невизначний термін	
Угода між Луганською обласною державною адміністрацією й Луганською обласною радою України та Народним Урядом провінції Хейлунцзян Китайської Народної Республіки про торговельно-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво	08.04.2008	інформація відсутня	
Угода про співробітництво між Луганською обласною Радою (Україна) та департаментом Луара (Французька Республіка)	16.03.2009	інформація відсутня	
Меморандум про співробітництво між Луганською обласною державною адміністрацією та Урядом Федеральної Землі Верхня Австрія	08.04.2011	інформація відсутня	
Меморандум про співробітництво з Республікою Сербською Боснією та Герцеговиною.	інформація відсутня	інформація відсутня	
Угода про довгострокове співробітництво між Луганською областю України та Квемо- Квартлійським краєм Грузії	12.04.2021	невизначений термін	

Перелік проектів міжнародної технічної допомоги

Таблиця 66.1

№ з/п	Назва проекту	Термін реалізації	Джерело фінансування	Вартість проекту	Залишок коштів станом на кінець року	Результати, що мали бути досягнуті відповідно до ТЗ	Досягнуті результати
1	2	3	4	5	6	7	8
-	-	-	-	-	-	-	-

Перелік інвестиційних проектів

Таблиця 66.2

Номер реєстра- ційної картки	Назва проекту	Термін реалізації (початок/ кінець)	Партнер з розвитку	Вартість проекту, валюта	Залишок коштів станом на кінець року	Результати, що мали бути досягнуті відповідно ТЗ	Виконавець	Досягнуті результати
1	2	3	4	5	7	8	9	10
4093 - 04	Ефективне врятування і залучення громадян у східній Україні	31.01.22	Уряд Швеції, Уряд Данії, Уряд Швейцарії	14 973 026 дол. США	інформація не передбачена звітністю	інформація не передбачена звітністю		В рамках діяльної, спрямованої на захист навколишнього середовища, було підготовлено звіт за результатами проведеної оцінки стану лісів та методології відновлення після лісових пожеж 2020 року в Луганській області, що також включив у себе Дорожню карту впровадження швидко зростаючих дерев у лісовому господарстві Луганської області. Дані результати стануть підґрунтям у подальшій розробці процедури оцінки впливу на довкілля лісів Луганської області та розробці стратегії щодо відновлення постраждалого лісового господарства регіону. В межах Проекту було запущено інформаційну онлайн-платформу, що дозволить мешканцям відстежувати екологічні умови та виявляти небезпечні місця у своїх громадах, а також знаходити всю актуальну інформацію про поточну діяльність та події, пов'язані з охороною навколишнього середовища в Донецькій та Луганській областях. Завершено першу фазу дослідження впливу закриття нерентабельних шахт на життєво важливі ресурси Донецької та Луганської областей. Дослідження є початком оцінки конкретних потреб цих регіонів. В рамках дослідження за принципом формування

							<p>кластерів (гірничо-технічних, технологічних, екологічних та ін.) було охоплено наступні об'єкти: ДП «Торецьквугілля» –шахти «Центральна» та «Торецька» (Торецьк в Донецькій області); АТ «Лисичанськвугілля» – шахта ім. Мельникова та ВВК «Чорноморка» (Лисичанськ в Луганській області); ДП «Первомайськвугілля» –шахта «Золоте» (Золоте в Луганській області), які представляють собою видобувні шахтні комплекси із складними гірничо-геологічними умовами, довгострокове функціонування яких викликало ряд змін у навколишньому природному середовищі. Станом на грудень 2021 року розроблено 4 стратегії з охорони навколишнього середовища для цільових громад Луганської (Біловодськ, Красноріченське, Новоайдар, Попасна) області. Крім того, було ініційовано розробку таких стратегій для ще двох громад Донецької (Курахове) та Луганської (Щастя) областей. В межах Програми також було ініційовано проведення оцінки впливу на навколишнє середовище будівництва центрального об'єкта поводження з відходами в м. Лисичанськ Луганської області. В рамках оцінки було ретельно вивчено можливий екологічний вплив запланованого будівництва на територію та населення, та проведено громадське обговорення. Оцінка стала основою для прийняття обґрунтованих рішень щодо запланованої реалізації проекту полігону. Понад 300 представників (64% жінок) місцевої влади, громадських організацій, студентів та громадських активістів Донецької та Луганської областей отримали нові знання та навички під</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

								час навчальних заходів щодо екологічних питань, зокрема, щодо сталого використання природних ресурсів, управління відходами та енергоефективності, глобальних екологічних проблем та зміни клімату, екологічної безпеки в індустріально розвинених регіонах, розробки та впровадження ефективних екологічних стратегій тощо
4019 - 05	Підтримка ЄС для Сходу України – відновлення, зміцнення миру та врядування	31.12.22	ЄС	56 500 000 євро	інформація не передбачена звітністю	інформація не передбачена звітністю		В межах Програми розпочато оцінку поточної ситуації щодо поверхневих та підземних вод, якості води, а також оцінку розвитку небезпечних екологічних явищ в регіонах, що постраждали від конфлікту. За його результатами буде розроблено рекомендації щодо визначення пріоритетних заходів для стабілізації водного середовища та попередження надзвичайних ситуацій, що стосуються водних ресурсів. У звітному періоді Програмою було ініційовано проведення аналітичного огляду економічного стану вугледобувних населених пунктів та прилеглих до них територій. Очікується, що в результаті дослідження буде надано практичні рекомендації, які будуть використані місцевою владою для відновлення довкілля та економічної трансформації постраждалих від конфлікту територій на сході України на шляху до декарбонізації. В 2021 році Програмою розпочато процес визначення територій для створення метеорологічних комплексів (по одному в кожній області) з метою здійснення екологічного моніторингу. В межах активності заплановано закупівлю спеціалізованого обладнання

3987 - 13	Економічна підтримка Східної України (ЕРА)	26.08.24	Уряд США через Агентство США з міжнародного розвитку	71 818 352 дол. США	інформація не передбачена звітністю	інформація не передбачена звітністю	У другій половині березня проєкт USAID ERA залучив українських вчених до розробки стратегії відновлення лісу на територіях, що постраждали від катастрофічних лісових пожеж у 2020 році, та проведення оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) для трьох найбільш уражених управлінь лісним господарством. Регіональний Східноєвропейський центр моніторингу пожеж оцінить пошкодження вогнем та надасть технічні рекомендації щодо штучної регенерації. Крім того, Науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького оцінить економічний вплив пожеж, надасть рекомендації щодо екологічно та економічно стійкої заготівлі пошкодження дерев, оцінить потенціал для виробництва комерційного біопалива із пошкоджених вогнем дерев та проведе ОВНС. Результати оцінки будуть доступні не пізніше кінця 3-го року програми проєкту USAID ERA. 26 березня проєкт USAID ERA провів панельну дискусію «Розвиток міжвідомчої координації з моніторингу, запобігання та боротьби з лісовими пожежами». У онлайн-заході взяли участь представники Луганської та Житомирської обласних державних адміністрацій та Державного агентства лісових ресурсів, лісівники та сільські голови Житомирської області. За словами учасників зустрічі, ці дві області найбільше постраждали від лісових пожеж у 2020 році, коли кількість пожеж зросла у 34 рази порівняно з 2019 роком. Зміна клімату, горіння стерні біля лісів та небезпечне
-----------------	--	----------	--	---------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	--

								<p>поводження з вогнем – ключові причини. Торік у Житомирській області через посушливий вітер сталося кілька великих пожеж, які охопили 43 000 гектарів із майже 793 000 гектарів лісу під управлінням лісового господарства Житомирської області. Цього року влада розробила механізм запобігання новим пожежам та планує відновити 7 000 гектарів, тоді як за п'ять років планує повністю відновити ліси. Для цього в теплицях вирощують понад 41 000 саджанців. Проєкт USAID ERA залучив спеціалістів лісового господарства з Київського та Харківського інститутів для надання наукової підтримки відновлення лісового господарства та екосистем та запобігання майбутнім пожежам в регіоні 14 квітня проєкт USAID ERA продовжив польові дослідження пошкоджених пожежею лісів у Луганській області. На прохання Луганської обласної державної адміністрації проєкт USAID ERA залучив до відновлення лісів експертів лісового господарства з Києва та Харкова. На сьогодні вчені Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП, Київ) провели перший етап польових досліджень. Вчені створили сучасну карту лісів, яка буде використана як основа для планування подальшої роботи з відновлення. Дослідники відвідали ліси Щастинського та Северодонецького районів Луганської області. Для картографування лісів використовувалось дистанційне зондування Землі та супутникові знімки, що включали ранжування «пальників» (пошкоджених вогнем лісів) за ступенем пошкодження: перший –</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

							<p>низький ступінь пошкодження (коли ділянка залишається вкритою лісом і не вимагає спеціальних заходів зі сторони лісового господарства); другий – помірний збиток (вижили лише деякі дерева, але збережене лісове середовище) і третій – високий ступінь пошкодження (всі дерева загинули і потрібні заходи для відновлення лісу). Відповідно до цього розподілу можуть бути розроблені подальші заходи відновлення, такі як вирубка мертвих дерев та відновлення лісів. Польовий огляд карт, розроблених на основі супутникових знімків, проводився в заздалегідь визначених контрольних точках, дозволяючи вносити корективи в карту. Наприклад, на супутникових знімках, зроблених у жовтні, частка зелених дерев у насадженнях була набагато вищою, ніж була виявлена під час наземного обстеження. Другим напрямком польових робіт було виявлення різних підходів до відновлення лісів. Дослідники обстежили лісові ділянки з різним ступенем пошкодження, щоб оцінити потенціал таких територій для природного відновлення лісів. Також розпочались експерименти із заліснення спалених ділянок різними способами: посівом жолудів (дуба) та насіння сосни та висадкою саджанців сосни. Вчені вивчають доступні рішення в інших лісних районах регіону. Наприклад, у Щастинському районі ділянки молодого (самосівного) соснового лісу вже з'явилися на місці лісової пожежі 2014 року. 6 травня проєкт USAID ERA організував експертну дискусію з експертами Регіонального східноєвропейського центру моніторингу пожеж</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

								<p>(Національний університет біоресурсів та природокористування) щодо оптимізації мережі камер спостереження в режимі реального часу, що використовуються Луганським обласним управлінням лісового та мисливського господарства. Камери розташовані в лісах та навколо них і дозволяють виявляти лісові пожежі на самих ранніх стадіях. Експерти пропонують додати камери, щоб лісовики могли бачити пожежі, що наближаються із сусідніх нелісистих земель (сільськогосподарські угіддя, занедбані пасовища тощо), де жодна установа не відповідає за виявлення та боротьбу з пожежами. Проєкт USAID ERA залучив експертів у рамках Ініціативи відновлення лісів у Луганську та працюватиме з ними, щоб агітувати за фінансування від міжнародних донорів та державного бюджету України для встановлення нових камер моніторингу. 20 липня проєкт USAID ERA відвідав згорілі нещодавно ліси поблизу Северодонецька (Луганська область) разом із науковцями Українського науково-дослідного інституту лісового господарства та агрономії, які збирають матеріали для Луганської ініціативи з відновлення лісів. Поїздка була здійснена для оцінки рівня природного відновлення ключових порід дерев у згорілих лісах. У лісовому заповіднику «Шамраєва дача» (Луганська область) група спостерігала сильну природну регенерацію сосни звичайної, незважаючи на майже 95% смертність дорослої сосни, що свідчить про те, що кілька вцілілих змогли засіяти згорілу ділянку. У болотистих лісах чорної вільхи, які постраждали від пожеж,</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--

							спостерігали неймовірно щільне природне відновлення вільхи. Все це свідчить про те, що органи лісового господарства повинні особливо дбати про захист природного відновлення під час рятувальних рубок, що потребуватиме додаткових консультацій та підтримки, а також що значну частину спалених лісів можна відновити без дорогих і трудомістких насаджень. 24 вересня проєкт USAID ERA провів конференцію для науковців та лісівників на тему природного лісовідновлення, пожежогасіння, зміни клімату та методів лісовідновлення. Науково-практична конференція «Лісовідновлення Луганської області в умовах пожежної небезпеки та зміни клімату» зібрала близько 20 учасників, які представляли Національний університет біоресурсів і природокористування, Український науково-дослідний інститут лісового господарства та Луганське обласне лісове господарство
4471 - 03	Зменшення ризику катастроф та вразливості населення в східній Україні	31.07.21	Уряд США через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID/OFDA)	1 400 000 дол. США	інформація не передбачена звітністю	інформація не передбачена звітністю	Підвищено безпеку води у районах східної України, що постраждали від конфлікту. Кількість кінцевих аналізів води, проведених в населених пунктах, розташованих в цільових районах Луганська область: Попаснянський р-н: м. Гірське – 2 шт., смт. Комишуваха – 5 шт., смт. Нижнє – 3 шт., смт. Новотошківка – 2 шт., м. Попасна – 3 шт., смт. Тошківка – 3шт. Було проведено реабілітацію 2 водяних свердловин в м. Попасна
4406	Відродження прифронтових громад за допомогою	30.06.21	ЄС	2 000 000 євро	інформація не передбачена звітністю	інформація не передбачена звітністю	Підсилення можливостей мешканців громад, що постраждали від наслідків конфлікту в буферній зоні, яка контролюється українським урядом, забезпечувати загальну стійкість та фізичну безпеку.

гуманітарног о розмінування та підтримки щодо засобів до існування								<p>1) Нетехнічне обстеження та маркування проведено в населених пунктах Луганської області: смт. Трьохізбенка, м. Гірське, смт. Комишуваха, смт. Новотроїцьке, г. Золоте, Нижнє, Геївка.</p> <p>2) Три виявлених небезпечних зони фізично промарковано: Комишуваха, Гірське, Золоте</p> <p>3) 165 897 м2 забруднених земель очищено: Комишуваха, Трьохізбенка, Золоте, Гірське</p>
---	--	--	--	--	--	--	--	--

XVII. Планування природоохоронної діяльності

Перелік регіональних (місцевих) природоохоронних програм

Таблиця 67

№ з/п	Назва програми	№ та дата прийняття	Кількість коштів у звітному році за програмою		
			виділено, тис. грн	фактично профінансовано, тис. грн	%
1	2	3	4	5	6
1.	Регіональна програма охорони навколишнього природного середовища Луганської області на 2019-2025 роки	затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 21.02.2019 № 127 (зі змінами)	232 802,352 (передбачено програмою на 2021 рік)	38288,039	16,45
2.	Регіональна цільова програма моніторингу довкілля Луганської області на період до 2022 року	затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника військово-цивільної адміністрації від 31.07.2018 № 579	6215,000 (передбачено програмою на 2021 рік)	-	-

Взаємодія із засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю

Таблиця 68

Показники	Одиниця виміру	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1	2	3	4	5
1. Інформаційно-просвітницькі заходи, у тому числі із залученням:				
періодичних видань	од.	171	2	2
телебачення	од.	53	-	-
радіомовлення	од.	46	-	-
мережі Інтернет	од.	75	319	354
виставкових заходів	од.	1	-	-
2. Консультації з громадськістю, у тому числі:				
громадські слухання	од.	12	3	4
круглі столи	од.	14	12	11
зустрічі з громадськістю	од.	13	14	14

семінари	од.	3	4	4
громадська приймальня (кількість відвідувачів)	од.	-	-	-
інтернет-конференції	од.	-	21	20
інтерактивне спілкування (телефонні, радіодіалоги)	од.	3	-	-

**Громадські організації, що діють на території області
(загальнодержавні, місцеві)**

Таблиця 69

№ з/п	Організації	Юридична адреса
1	2	3
Природоохоронні		
1	Екологічний клуб «Айдар»	Голова: Мозго Лілія Григоріївна м. Старобільськ, вул. Чернишевського, 23
2	Сєверодонецька міська екологічна асоціація «Зелений світ». Кампанії із захисту навколишнього природного середовища	Заступник голови: Светіков Олексій Олексійович м. Сєверодонецьк, вул. Курчатова, 22/52
Культурно-просвітницькі		
3.	Притулок для тварин	Голова: Сичова Олена Іванівна м. Рубіжне, пр. Московський, 116/92
4	Культурна фортеця (Характеристика діяльності: Відродження, розвиток та популяризація народної творчості, збереження та збагачення історико-культурної спадщини та навколишнього середовища, проведення масових культурно-просвітницьких і спортивних заходів)	Член правління: Калініна Галина Іванівна Новоайдарський р-н, м. Щастя, вул. Соснова, 11,

Перелік природоохоронних заходів, фінансування яких здійснювалось за рахунок коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2019-2021 роках*

Таблиця 70

№ з/п	Назва природоохоронного заходу	Загальна кошторисна вартість (згідно з проектом), тис. грн	Термін реалізації заходу (згідно з проектом)	Ступінь готовності природоохоронного заходу, %	Обсяг фактичних видатків з Державного фонду, тис. грн	Обсяг фактичних видатків з інших джерел, тис. грн	Інформація щодо стану виконання природоохоронного заходу (завершення або введення в експлуатацію)
1	2	3	4	5	6	7	8
<u>2019 рік</u>							
-	-	-	-	-	-	-	-
<u>2020 рік</u>							
-	-	-	-	-	-	-	-
<u>2021 рік</u>							
-	-	-	-	-	-	-	-

Перелік природоохоронних заходів, фінансування яких здійснювалось за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2019-2021 роках

Таблиця 71

№ з/п	Назва природоохоронного заходу	Загальна кошторисна вартість (згідно з проектом), тис. грн	Термін реалізації заходу (згідно з проектом)	Ступінь готовності природоохоронного заходу, %	Обсяг фактичних видатків з обласного фонду, тис. грн	Обсяг фактичних видатків з інших джерел, тис. грн	Інформація щодо стану виконання природоохоронного заходу (завершення або введення в експлуатацію)
1	2	3	4	5	6	7	8
<u>2019 рік</u>							
Охорона і раціональне використання водних ресурсів							

1	2	3	4	5	6	7	8
1	Розробка проекту «Будівництво блочно-модульних очисних споруд у м. Кременна Луганської області»	817,000	2019	96	784,835	-	Триває процедура отримання експертного звіту щодо розгляду проектної документації
2	Розробка проекту «Реконструкція міських очисних споруд № 3 ЛКСП «Лисичанськводоканал» м. Привілля»	314,372	2019	100	314,372	-	Розроблено проектну документацію
3	Розробка проекту «Реконструкція міських очисних споруд № 5 ЛКСП «Лисичанськводоканал» м. Новодружеська»	254,291	2019	27	69,137	-	Триває розробка проекту (проходження експертизи)
4	Розробка проекту «Реконструкція міських очисних споруд № 4 (мікрорайон заводу ГТВ), м. Лисичанськ»	366,854	2019	100	366,854	-	Розроблено проектну документацію
5	Розробка проекту «Реконструкція очисних споруд с. Тошківка-1, Попаснянський район»	15,944	2019	100	15,944	-	Розроблено проектну документацію
6	Розробка проекту «Реконструкція очисних споруд м. Золоте-1, Попаснянський район»	204,852	2019	92	189,134	-	Триває розробка проекту (проходження експертизи)
7	Розробка проекту «Реконструкція очисних споруд м. Гірське, Попаснянський район»	218,436	2019	100	218,436	-	Розроблено проектну документацію
8	Розробка проекту «Реконструкція очисних споруд м. Попасна»	198,032	2019	93	183,986	-	Триває розробка проекту (проходження експертизи)
9	Розробка проекту "Реконструкція каналізаційної насосної станції "Мічуріна" з заміною напірного колектору Ду-250 мм довжиною 300 м у м. Попасна"	71,750	2019	100	71,750	-	Розроблено проектну документацію
10	Розробка проекту "Будівництво каналізаційної насосної станції та напірного колектору від мікрорайону ВРЗ до очисних споруд м. Попасна"	126,050	2019	100	126,050	-	Розроблено проектну документацію

1	2	3	4	5	6	7	8
11	Розроблення проектно-кошторисної документації "Реконструкція очисних споруд у с. Половинкине Старобільського району Луганської області"	15,120	2019	100	15,120	-	Розроблено проектну документацію
12	Реконструкція каналізаційного колектору по вул. Автомобілістів, кв. Дружби Народів, м. Лисичанська	6011,592	2019	100	5632,92	-	Захід виконано
13	Реконструкція самопливного каналізаційного колектора L=2700 м по вулицям Південна, Луганська, Мала Садова, Коцюбинського, Садова, Буткова, Зарічна до КНС № 1 в м. Старобільськ Луганської області (корегування)	34483,152	2019	33	11327,834	-	Триває виконання робіт
14	Будівництво самопливного каналізаційного колектору від вул. Миру до очисних споруд смт Мілове	4847,180	2019	81	3910,91	-	Триває виконання робіт
15	Розробка проекту «Будівництво очисних споруд в селі Валуйське Станично-Луганського району Луганської області»	205,689	2019	100	205,688	-	Розроблено проектну документацію
16	Реконструкція каналізаційної насосної станції № 4 з оптимізацією схеми водовідведення будинків кварталу 21	1888,094	2019	36	670,613	-	Триває виконання робіт
17	Реконструкція каналізаційного колектору по вулиці Республіканская	283,801	2019	14	39,398	-	Триває виконання робіт
18	Реконструкція каналізаційного колектору по вул. Студентська від вул. Менделєєва до вул. Померанчука, м. Рубіжне	30000,000	2019	63	18984,264	-	Виконуються підрядні роботи
19	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними	495,000	2019	100	484,868	-	Розроблено проектну документацію

1	2	3	4	5	6	7	8
	очисними спорудами «Теплівський обласний психоневрологічний інтернат»						
20	Паспортизація водоймищ Луганської області	3000,000	2019	100	2935,000	-	Розроблено 90 паспортів водних об'єктів, які погоджені з Державним агентством водних ресурсів України
21	Розробка проекту «Заходи щодо захисту від затоплення шахти «Золоте» ДП «Первомайськвугілля»	1480,000	2019	51	759,043	-	Триває розробка проекту
22	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Старобільський обласний психоневрологічний інтернат»	650,000	2019	100	639,635	-	Розроблено проектну документацію
23	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами КЗ «Попаснянський обласний психоневрологічний інтернат»	660,000	2019	100	649,233	-	Розроблено проектну документацію
24	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Нижнянський обласний психоневрологічний інтернат»	630,000	2019	100	620,206	-	Розроблено проектну документацію
25	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Новоастраханський обласний психоневрологічний інтернат»	390,000	2019	100	378,115	-	Розроблено проектну документацію
26	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Троїцький обласний	360,000	2019	100	348,132	-	Розроблено проектну документацію

1	2	3	4	5	6	7	8
	будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів»						
27	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Сватівський обласний будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів»	410,000	2019	100	403,029	-	Розроблено проектну документацію
28	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Білокуракинський обласний будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів»	370,000	2019	100	361,705	-	Розроблено проектну документацію
29	Реконструкція існуючої каналізаційно насосної станції, що розташована за адресою: м. Лисичанськ, вул. Міліцейська, 6а, під модульні очисні споруди	11,080	2019	100	8,837	-	Захід виконано. Отримано сертифікат відповідності закінченого будівництвом об'єкта проектній документації та готовності до експлуатації
30	Розробка проектно-кошторисної документації «Реконструкція гідротехнічної споруди дільниці Західної фільтрувальної станції І підйому»	942,280	2019	100	937,662	-	Розроблено проектно-кошторисну документацію
Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів							
1	Заходи з озеленення, а саме: розробка проекту «Реконструкція Біловодського районного парку культури та відпочинку»	884,858	2019	57	500,000	-	Продовжується розробка проекту
2	Заходи з озеленення, а саме: розробка проекту «Реконструкція парку Зарічний м. Сватове»	1300,000	2019	100	1298,842	-	Розроблено проектну документацію

1	2	3	4	5	6	7	8
3	Заходи з озеленення, а саме: розробка проекту «Реконструкція парку відпочинку Дружби народів, смт Мілове»	809,158	2019	100	809,158	-	Розроблено проєктну документацію
4	Заходи з озеленення, а саме: реконструкція парку відпочинку Дружби народів, смт Мілове	500,000	2019	24	121,082	-	Укладено договір на виконання робіт. Триває виконання робіт
5	Заходи з озеленення, а саме: розробка проекту «Реконструкція парку культури та відпочинку м. Старобільська»	843,155	2018-2019	100	843,155	-	Розроблено проєктну документацію
6	Заходи з озеленення, а саме: реконструкція парку культури та відпочинку м. Старобільська	800,000	2019	25	200,963	-	Укладено договір на виконання робіт. Триває виконання робіт
7	Заходи з озеленення, а саме: розробка проекту «Створення лугопарку в районі вул. Клубної та Паркової в м. Лисичанську»	865,077	2019	100	864,988	-	Розроблено проєктну документацію
8	Заходи з озеленення, а саме: Реконструкція парку м. Рубіжного (територія обмежена вул. Б.Хмельницького, просп. Переможців, вул. Визволителів, пров. Клубний)	50000,000	2019	99,8	49915,276	-	Виконуються підрядні роботи
9	Заходи з озеленення, а саме: розробка проекту «Реконструкція колишнього дитячого парку в м. Кремінній»	1490,000	2019	100	487,421	-	Виконано роботи з розробки проєктно-кошторисної документації
Наука, інформація і освіта, підготовка кадрів, екологічна експертиза, організація праці							
1	Придбання дозиметра-радіометра МКС-05 «ТЕРРА» без Bluetooth-каналу	7,886	2019	100	7,884	-	Придбано дозиметр-радіометр МКС-05 «ТЕРРА» без Bluetooth-каналу
2	Придбання метеостанції цифрової TFA 351075 Nexus	9,889	2019	100	9,889	-	Придбано метеостанцію цифрову TFA 351075 Nexus
3	Організація проведення стратегічної екологічної оцінки	60,000	2019	-	1,800	-	Організація проведення стратегічної екологічної оцінки документа

1	2	3	4	5	6	7	8
							державного планування (2 публікації в засобах масової інформації)
4	Розробка проекту регіональної програми «Охорона і раціональне використання земель Луганської області на 2019-2022 роки»	1000,000	2019	100	955,000	-	Розроблено та затверджено Регіональну програму охорони і раціонального використання земель Луганської області на 2019-2022 роки (розпорядження голови облдержадміністрації - керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 30.05.2019 № 475)
5	Розроблення проекту створення мережі спостережних свердловин в шахт. «Золоте», «Гірська» та р. Біленька	300,000	2019	100	300,000		Східним державним регіональним геологічним підприємством «Схід ДРГП» розроблено проект створення мережі спостережних свердловин в шахтах «Золоте», «Гірська» та р. Біленька
6	Розробка проекту «Ліквідаційний тампонаж свердловин Ліньовського водозабору» м. Рубіжне	700,000	2019	100	700,000	-	Східним державним регіональним геологічним підприємством «Схід ДРГП» розроблено проект «Ліквідаційний тампонаж свердловин Ліньовського водозабору», м. Рубіжне
7	Виконання робіт по створенню мережі спостережних свердловин в шахтах «Золоте», «Гірська» та р. Біленька	3150,000	2019	34	1069,174	-	Виконано спорудження 3 з 5 спостережних свердловин
8	Проведення радіологічного обстеження еколого-небезпечних об'єктів області	899,720	2019	100	899,720	-	Проведено радіологічне обстеження на потужність експозиційної дози гама-випромінювання та активності радіонуклідів породних відвалів шахт ДП «Первомайськвугілля» та ПАТ «Лисичанськвугілля», шламонакопичувача ВАТ

1	2	3	4	5	6	7	8
							«Лисичанська Сода» та золівідвалу ВП «Луганська ТЕС»
9	Проведення робіт з моніторингу підземних вод на території області	1980,000	2019	100	1823,500	-	Протягом 2019 року проведено обстеження режимної мережі, відібрано проби та складено Звіт з моніторингу підземних вод Луганської області. Всього було відібрано 347 проб води, з них на скорочений хіманаліз (СХА) – 102 проби, мікроелементи (12 ел.) – 76 проб, феноли – 102 проби, нафтопродукти – 33 проби, аміно-нітросполуки – 14 проб, формальдегіди – 20 проб
Рациональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів							
1	Розробка техніко-економічного обґрунтування будівництва центрального об'єкта поводження з відходами	1317,320	2019	92	1208,970	-	Триває розробка ТЕО
2	Придбання двох смітєвозів 12-20 м³	5200,000	2019	100	4944,000	-	Придбано два смітєвоза для потреб Кременської міської ради
2020 рік							
Охорона і рациональне використання водних ресурсів							
1	Розробка проектно-кошторисної документації «Реконструкція існуючої каналізаційної насосної станції, що розташована за адресою: м. Лисичанськ,	18,228	2020	100	18,228	-	Розроблено проектно-кошторисну документацію

1	2	3	4	5	6	7	8
	вул. Мічуріна, 166 під модульні очисні споруди»						
2	Розробка проекту «Реконструкція міських очисних споруд № 5 ЛКСП «Лисичанськводоканал» м. Новодружеська»	185,154	2020	100	185,088	-	Розроблено проектно-кошторисну документацію
3	Розробка проекту «Реконструкція очисних споруд м. Золоте-1, Попаснянський район»	15,718	2020	100	15,718	-	Розроблено проектно-кошторисну документацію
4	Розробка проекту «Реконструкція очисних споруд м. Попасна»	14,046	2020	100	14,046	-	Розроблено проектно-кошторисну документацію
5	Будівництво каналізаційної насосної станції та напірного колектору від мікрорайону ВРЗ до очисних споруд м. Попасна	7 952,212	2020	99	6 843,509	-	Будівництво завершено (необхідно отримати сертифікат прийняття в експлуатацію закінченого будівництва об'єкту)
6	Реконструкція самопливного каналізаційного колектора L=2700 м по вулицям Південна, Луганська, Мала Садова, Коцюбинського, Садова, Буткова, Зарічна до КНС № 1 в м. Старобільськ Луганської області (корегування)	23 154,465	2020	98	22 721,067	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу подовжено на 2021 рік
7	Будівництво самопливного каналізаційного колектору від вул. Миру до очисних споруд смт Мілове	3 023,262	2020	100	3 001,471	-	Захід виконано. Об'єкт введено в експлуатацію
8	Реконструкція каналізаційного колектору по вул. Студентська від вул. Менделєєва до вул. Померанчука, м. Рубіжне	12 412,012	2020	100	10 397,312	-	Захід виконано. Об'єкт введено в експлуатацію
9	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Теплівський обласний психоневрологічний інтернат»	8 917,697	2020	75	6 696,757	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу подовжено на 2021 рік
10	Паспортизація водоймищ Луганської області	500,000	2020	100	494,000	-	Переможець ТОВ "ТЕРРАТОП" розробив 40 паспортів водних об'єктів,

1	2	3	4	5	6	7	8
							які погоджені з Сектором Держводагенства у Донецькій та Луганській області. Запланована паспортизація 40 водних об'єктів виконана у повному обсязі
11	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами КЗ «Попаснянський обласний психоневрологічний інтернат»	8 074,081	2020	71	5 764,412	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу подовжено на 2021 рік
12	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Новоастраханський обласний психоневрологічний інтернат»	7 572,190	2020	100	6 547,790	-	Захід виконано
13	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Троїцький обласний будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів»	7 472,052	2020	76	5 650,223	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу подовжено на 2021 рік
14	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Сватівський обласний будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів»	7 623,052	2020	83	6 302,690	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу подовжено на 2021 рік
15	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Білокуракинський обласний будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів»	7 212,512	2020	80	5 743,758	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу подовжено на 2021 рік
16	Реконструкція каналізаційного колектору Д 800 по вул. Науки-Вілесова протяжністю 433 м м. Сєверодонецьк	5 993,495	2020	59	3 554,125	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу подовжено на 2021 рік

1	2	3	4	5	6	7	8
17	Розробка проекту «Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами Луганського обласного протитуберкульозного диспансеру»	1000,000	2020	100	840,378	-	Розроблено проектно-кошторисну документацію
18	Реконструкція каналізаційного колектору Д800 по вул. Курчатова протяжністю 800 п.м та 433 п.м в м. Северодонецьк	11 286,216	2020	83	9 347,210	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу продовжено на 2021 рік
19	Реконструкція каналізаційного колектора Д300мм по вул. ім. В.Сосюри (від будинку 407) до вул. Балтійської (будинки 6) м. Лисичанськ	11 369,587	2020	84	9 503,318	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу продовжено на 2021 рік
20	Реконструкція шлюза-регулятора на р. Айдар в м. Старобільськ Луганської області	6 033,909	2020	65	3 936,180	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу продовжено на 2021 рік
21	Будівництво каналізаційної насосної станції з мережами з боку схрещення вул.Студентська і Померанчука м. Рубіжне - корегування проекту	1504,870	2020	21	318,544	-	Будівництво КНС
Охорона і раціональне використання природних ресурсів							
1	Заходи з озеленення, а саме: розробка проекту «Реконструкція території парку культури та відпочинку в районі оз. Паркове м. Северодонецька»	996,630	2020	100	996,629	-	Розроблено проектно-кошторисну документацію
2	Заходи з озеленення, а саме: Реконструкція парку м. Рубіжного (територія обмежена вул. Б.Хмельницького, просп. Переможців, вул. Визволителів, пров. Клубний)	7 178,230	2020	100	7 140,402	-	Роботи заплановані у 2020 році виконані в повному обсязі
Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів							

1	2	3	4	5	6	7	8
1	Розробка проектно-кошторисної документації "Будівництво полігону твердих побутових відходів у Попаснянському районі"	1000,000	2020	100	977,000	-	Розроблено проектно-кошторисну документацію
2	Придбання комбінованої машини з мулососним і каналопромивочним обладнанням	2905,000	2020	100	2904,000	-	Придбані комбіновану машину з мулососним і каналопромивочним обладнанням
3	Придбання сміттевозу з боковим завантаженням СБМ-304/2 на шасі МАЗ (або еквівалент) для Старобільської міської ради	2 500,000	2020	100	2 498,160	-	Придбано сміттевоз з боковим завантаженням СБМ-304/2 на шасі МАЗ
4	Придбання сміттевозу з боковим завантаженням та поворотним відвалом на базі МАЗ (або еквівалент) з об'ємом бункера 18-22 м³	3 058,000	2020	100	3056,400	-	Придбано сміттевоз для потреб військово-цивільної адміністрації міста Золоте та села Катеринівка Попаснянського району
5	Придбання екскаватора-навантажувача та причепа	1 595,000	2020	100	1 568,390	-	Придбано екскаватор-навантажувач та причеп для потреб військово-цивільної адміністрації міста Золоте та села Катеринівка Попаснянського району
6	Придбання сміттевозу з боковим навантаженням та поворотним відвалом на базі МАЗ (або еквівалент) з об'ємом бункера 18-22 м³	3 058,000	2020	100	3 057,600	-	Придбано сміттевоз для потреб Марківської селищної ради
Наука, інформація і освіта, підготовка кадрів, екологічна експертиза, організація праці							
1	Організація проведення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності «Реконструкція гідротехнічної споруди ділянки Західної фільтрувальної станції І підйому»	350,000	2020	48	169,000	-	Триває виконання робіт. Виконання заходу подовжено на 2021 рік

1	2	3	4	5	6	7	8
2	Розробка техніко-економічного обґрунтування будівництва центрального об'єкта поводження з відходами	62,549	2020	100	11,340	-	Розроблено ТЕО
2021 рік							
Охорона і раціональне використання водних ресурсів							
	Розробка проекту «Будівництво блочно-модульних очисних споруд у м. Кременна Луганської області»	817,00	2021	9,47	77,351		Розроблено проектну документацію
	Будівництво каналізаційної насосної станції та напірного колектору від мікрорайону ВРЗ до очисних споруд у м. Попасна	7 952,212	2021	0,13	10,442		Захід виконано
	Реконструкція очисних споруд в с. Половинкине Старобільського району Луганської області	3 918,233	2021		30625,68		Триває виконання заходу. Виконання робіт подовжено на 2022 рік
	Реконструкція самопливного каналізаційного колектора L=2700 м по вулицям Південна, Луганська, Мала Садова, Коцюбинського, Садова, Буткова, Зарічна до КНС № 1 в м. Старобільськ Луганської області	11 333,522	2021	0,67	76,224		Триває виконання заходу. Виконання робіт подовжено на 2022 рік
	Реконструкція самопливного каналізаційного колектора L=2700 м по вулицям Південна, Луганська, Мала Садова, Коцюбинського, Садова, Буткова, Зарічна до КНС № 1 в м. Старобільськ Луганської області (корегування) (2 черга)	23 148,776	2021	0,33	76,224		Захід виконано. Замінено 4130 м каналізаційного колектора
	Реконструкція каналізаційного колектору по вулиці Республіканская	283,801	2021	86	244,521		Захід виконано. Замінено 800 м каналізаційного колектора
	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними	8 917,697	2021	9,1	812,296		Захід виконано

1	2	3	4	5	6	7	8
	очисними спорудами «Теплівський обласний психоневрологічний інтернат»						
	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами КЗ «Попаснянський обласний психоневрологічний інтернат»	7 066,769	2021	10,67	754,474		Захід виконано
	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Новоастраханський обласний психоневрологічний інтернат»	7 572,190	2021	0,07	5,0		Захід виконано
	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Троїцький обласний будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів»	7 472,052	2021	9,5	711,881		Захід виконано
	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Сватівський обласний будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів»	7 623,052	2021	13,8	1050,229		Захід виконано
	Будівництво каналізаційної насосної станції з вбудованими блочно-модульними очисними спорудами «Білокуракинський обласний будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів»	7 212,512	2021	3,8	274,818		Захід виконано
	Реконструкція каналізаційного колектору Д 800 по вул. Науки-Вілесова протяжністю 433 м. м. Сєвєродонецьк	5 993,495	2021	0,48	22,722		Захід виконано. Замінено 300 м каналізаційного колектора
	Реконструкція каналізаційного колектору Д800 по вул. Курчатова протяжністю 800 п.м та 433 п.м в м. Сєвєродонецьк	11 286,216	2021	0,35	40,288		Захід виконано. Замінено 800 м каналізаційного колектора
	Реконструкція каналізаційного колектора Д300мм по вул. ім. В. Сосюри (від будинку	11 369,587	2021	10,6	1201,58		Захід виконано. Замінено 1050 м каналізаційного колектора

1	2	3	4	5	6	7	8
	407) до вул. Балтійської (будинки 6) м. Лисичанськ						
	Реконструкція шлюза-регулятора на р. Айдар в м. Старобільськ Луганської області	6 033,909	2021	33,5	2023,239		Захід виконано
Наука, інформація і освіта, підготовка кадрів, екологічна експертиза, організація праці							
	Організація проведення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності «Реконструкція гідротехнічної споруди ділянки Західної фільтрувальної станції I підйому»	350,000	2020	47,7	167,044		Захід виконано

* - ступінь готовності проекту з урахуванням фінансування за попередні роки

XVIII. Основні екологічні проблеми області

1. Основні чинники та критерії для визначення основних екологічних проблем, у тому числі пов'язаних із:

1) забрудненням атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту:

- наявність великої кількості промислових підприємств в області. Серед них переважають підприємства вугільної, хімічної, енергетичної галузей промисловості, які є найбільшими забруднювачами навколишнього природного середовища;

- використання застарілих технологій виробництва;

- висока концентрація автомобільного транспорту в регіоні – пересувних джерел забруднення довкілля;

2) забрудненням водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства:

- технічна зношеність очисних споруд та моральна застарілість технологічного обладнання;

3) проблемами щодо умов скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти:

- скидання мінералізованих шахтних вод без очистки у водні об'єкти;

4) порушенням гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону:

- скидання недостатньо очищених стічних вод та зливових (талих) вод без очистки у водні об'єкти;

- захащення берегів та водного дзеркала річки сміттям та господарсько-побутовими відходами;

- розорювання земельних ділянок в межах водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;

5) поводженням з відходами I-III класів небезпеки:

За попередніми даними Головного управління статистики в Луганській області, у 2020 році підприємствами утворено 5,14 тис. т відходів I-III класів небезпеки, з яких утилізовано 0,12 тис. т, спалено – 3,23 тис. т, видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти – 1,05 тис. т.

Основною проблемою у сфері поводження з відходами I-III класів небезпеки (далі – небезпечні відходи) є майже повна відсутність на території області підприємств, що мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження небезпечними відходами. Таким чином, підприємства області, що утворюють та мають намір передати небезпечні відходи, вимушені укласти договори з ліцензіатами з інших областей. Це приводить до довгострокового зберігання небезпечних відходів на території підприємств-утворювачів, адже вартість транспортування відходів часто перевищує вартість власне утилізації/знищення.

Крім того, великою проблемою є відсутність в області масового сортування твердих побутових відходів, оскільки разом з ними до полігонів/звалищ потрапляють такі утворювані в побуті небезпечні складники як батареї,

електронні пристрої, ртутні термометри, люмінесцентні лампи тощо, які теж вимагають особливих умов поводження та утилізації.

6) утилізацією відходів гірничодобувної, металургійної, енергетичної та інших галузей промисловості:

Відходи добувної та енергетичної промисловості характеризуються багатотонажністю утворюваних відходів, що не може бути змінено при використанні існуючої моделі виробництва. Тому щороку кількість накопичених промислових відходів цієї сфери лише зростає.

Тільки на підконтрольній Уряду України частині Луганської області в 47 породних відвалах (39 – закриті) загальною площею більше 160 га за весь період експлуатації накопичено близько 90 млн т відходів вугледобувної промисловості.

Жоден із закритих породних відвалів рекультивації не піддавався, тому можна стверджувати, що 160 га земель просто виведені з господарського обігу.

Найбільша кількість відходів енергетичної галузі – 16,8 млн т – накопичена в золівдвалах та шламонакопичувачах ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго» (м. Щастя) та ДП «Сєвєродонецька ТЕЦ» (м. Сєвєродонецьк), які займають сумарну площу більше 210 га.

На сьогоднішній день ані відходи вугледобувної, ані відходи енергетичної промисловості в області не утилізуються, хоча породи з териконів, особливо глинисті сланці, є новим видом техногенної мінеральної сировини, яка може бути економічно і екологічно ефективно використана для виготовлення будівельної цегли, керамічних виробів, стінового матеріалу, бетонних наповнювачів, а також у якості добрив і для інших цілей.

Фізико-механічні властивості горілих порід старих териконів дозволяють використовувати їх в будівництві, для влаштування тротуарів, автошляхів, при влаштуванні нижнього шару двошарових основ під асфальтобетонні покриття.

Також у виробництві будматеріалів: цементу, бетону і сухих сумішей можуть бути використані і сухі золошлакові відходи теплових електростанцій.

Таким чином, замість екологічно та економічно обґрунтованого використання відходів вугледобування та енергетики замість первинних сировинних ресурсів, сьогодні ми маємо неабияку проблему з місцями їх видалення, адже породні відвали (особливо ті, що палають), золівдвали та шламонакопичувачі є джерелами пилу і різноманітних токсичних сполук, які, забруднюючи атмосферне повітря, водні ресурси та ґрунти, становлять небезпеки для довкілля та населення регіону.

7) охороною, використанням та відтворенням дикої фауни і флори;

8) проблемами природно-заповідного фонду;

9) безконтрольним використанням природних ресурсів та забруднення довкілля в минулі десятиліття;

10) військовими діями, руйнацією інфраструктури та екологічно небезпечних підприємств на тимчасово окупованій території України порушено екологічну рівновагу, що призвело до небезпечних змін стану довкілля.

Основними загрозами є: пошкодження територій природно-заповідного фонду; забруднення ґрунтів хімічними продуктами внаслідок вибухів

боєприпасів; знищення ландшафтів та рослинності у зв'язку з використанням військової техніки та будівництвом оборонних споруд; знищення значних площ лісів унаслідок викликаних воєнними діями пожеж та неконтрольованих рубок, пожежі державного рівня, які виникли в області у липні – жовтні 2020 року.

2. Аналіз основних екологічних проблем:

1) що вимагають вирішення на міжнародному рівні.

На сьогодні в Первомайсько-Кіровському регіоні склалася критична ситуація, яка пов'язана з подальшим затопленням шахт «Первомайська» та «Голубівська», розташованих на тимчасово окупованій території Луганської області, які гідрологічно пов'язані через шахту «Родіна» з діючими шахтами ДП «Первомайськвугілля»: «Золоте», «Карбоніт», «Гірська».

З метою запобігання виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру у зв'язку із затопленням шахт Первомайсько-Стаханівського регіону Луганської області пропонуємо винести на розгляд засідання Тристоронньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на Донбасі (м. Мінськ) питання щодо отримання даних виробничого і екологічного стану вугледобувних підприємств, розташованих на території населених пунктів, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження та можливі шляхи вирішення зазначеного питання.

2) загальнодержавного значення.

Атмосферне повітря. Основними джерелами забруднення атмосферного повітря є викиди від промисловості та автомобільного транспорту. Основними причинами забруднення є використання застарілих технологій, відсутність коштів для реконструкції і модернізації очисного устаткування та заміни його на високотехнологічне, значна кількість автотранспорту та бойові дії на території області.

Проблема забруднення атмосферного повітря викидами вугледобувної галузі потребує вирішення на державному рівні шляхом запровадження низки комплексних заходів щодо зменшення негативного впливу на довкілля, в тому числі цільового спрямування державних коштів на відновлення екологічної рівноваги вугільних регіонів області.

З метою запобігання негативним наслідкам необхідно:

впровадження процесів видобутку вугілля без видачі відпрацьованої породи на поверхню;

забезпечення збагачення всього об'єму вугілля, що добувається для потреб енергетики;

відновлення системи профілактики самозаймання і гасіння породних відвалів шахт і вуглезбагачувальних фабрик;

перехід на альтернативні джерела енергії;

використання сучасних екологічно безпечних технологій;

проведення комплексу заходів, зокрема регулювання двигунів, перехід на альтернативні види палива, вдосконалення системи контролю за викидами автотранспорту.

Водні ресурси. Слід зазначити що до сьогодні не вирішене питання демінералізації шахтних вод. Підприємства вугільної промисловості посиляючись на відсутність фінансування не виконують запланованих заходів з демінералізації шахтних вод, продовжуючи забруднювати поверхневі водні об'єкти та питні водозабори області. Зокрема, у 2017 році ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» не отримувало фінансування, передбаченого проектами ліквідації вугільних підприємств у зв'язку зі зміною технічних рішень, коригуванням робочої документації та проекту. Шляхи вирішення зазначеної проблеми повинні розглядатися на державному рівні, оскільки ця проблема існує не лише на території Луганської області.

Поводження з відходами. На сьогоднішній день однією з основних причин погіршення екологічної ситуації в Луганській області є відходи, які призводять до значного забруднення навколишнього природного середовища та створюють реальну загрозу екологічній безпеці мешканців.

З 2014 року в Україні на державному рівні не врегульоване питання отримання юридичними особами, чия діяльність пов'язана з утворенням/поводженням з відходами, дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами. За відсутності порядку видачі таких дозволів, затвердження якого відноситься до компетенції Кабінету Міністрів України (пункт «д» частини першої статті 18 Закону України «Про відходи»), обласні державні адміністрації не в змозі видавати ці дозволи, що позбавляє їх будь-яких важелів впливу на підприємства щодо зменшення обсягів утворення відходів, екологічно безпечного поводження з утворюваними відходами та мінімізації впливу відходів на довкілля.

Крім того, Національним планом управління відходами до 2030 року передбачено розробку та прийняття законодавчої бази, яка мала б врегулювати питання управління всіма категоріями відходів, визначити поняття інертних відходів тощо. На жаль, на сьогоднішній день не прийнято навіть «рамочний» закон, який би став основою для створення вузькоспрямованої законодавчої бази.

Природно-заповідний фонд. 1) проблем щодо природно-заповідного фонду.

Заповідна справа в світі та в Україні визнана ефективним засобом охорони та збереження природних ресурсів, біологічного та ландшафтного різноманіття.

Як засіб запобігання руйнації природних ресурсів, в т. ч. земельних, державою впроваджується програма формування та розвитку національної екологічної мережі, в структурі якої центральне місце віддано територіям та об'єктам природно-заповідного фонду.

Відповідно до статті 150 Земельного кодексу України землі територій та об'єктів природно-заповідного фонду належать до особливо цінних земель та підлягають охороні та збереженню.

Станом на 01.01.2022 на території, яка контролюється українською владою, розташовано 141 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення загальною площею 75871,17 га, в тому числі 11 територій та об'єктів загальнодержавного значення площею

13716,2164 га та 129 - місцевого значення. Відсоток заповідності території області, підконтрольній українській владі, складає 3,978%.

Для Луганської області показник оптимальної кількості територій, що охороняються, повинен становити не менше 5 %, як це було передбачено Регіональною цільовою програмою розвитку екологічної мережі області на 2010-2020 роки. Протягом 2021 року продовжено роботу з виявлення цінних природних комплексів з метою збереження їх шляхом оголошення нових територій природно-заповідного фонду. Так, розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 26.11.2021 № 757 оголошено територію комплексною пам'яткою природи місцевого значення «Гора Пристін» площею 90,0000 га.

Постійні лісові пожежі негативно впливають на стан основних природних ресурсів: зниження родючості ґрунтів, врожайності сільгосппродукції, збільшення ерозійних процесів, пилові бурі, як наслідок, зменшення кількості дерев, обміління річок, збільшення поверхневого стоку, погіршення стану атмосферного повітря, погіршення кліматичних умов, збіднення біорізноманіття та інші. З метою сприяння природним механізмам самовідновлення та стабілізації екосистеми необхідно: підвищення лісистості Луганщини; створення полезахисних, водоохоронних, берегоукріплюючих, протиерозійних захисних лісових насаджень; передача непридатних для сільськогосподарського виробництва земель державним лісомисливським господарствам під лісорозведення та включення їх до складу земель лісового фонду.

За період з 2015 по 2022 рік фактична площа природно-заповідного фонду, частини, підконтрольній українській владі, збільшилася, але цього недостатньо для збереження рідкісних і зникаючих видів рослин та тварин, середовищ їх існування. Разом з тим низький рівень фінансового та матеріально-технічного забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду, невідповідність системи охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду сучасним вимогам, відсутність єдиної системи оплати праці, соціальних гарантій та пільг для їх працівників, низький рівень екологічної освіти та інформованості населення зумовлюють загрозу нецільового використання та втрати територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Значно зросла загроза втрати перспективних для подальшого заповідання цінних природних комплексів.

Моніторинг довкілля. Функціонування ефективної системи моніторингу довкілля є невід'ємною складовою державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, спрямованої на забезпечення конституційного права громадян на безпечне середовище існування. Основною метою проведення моніторингу довкілля є збирання, збереження та обробка достовірної та оперативної інформації, необхідної для розробки заходів із попередження та зменшення негативних наслідків змін стану навколишнього середовища. Україна є стороною багатьох міжнародних двосторонніх та багатосторонніх угод і конвенцій, імплементація яких потребує використання об'єктивної інформації про стан довкілля та прогнозування динаміки його змін. Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом

(далі – УПА), наша держава взяла на себе зобов’язання поступово наблизити своє законодавство до законодавства ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища. Необхідність удосконалення державної системи моніторингу довкілля обумовлена зовнішньополітичним курсом України на європейську інтеграцію та визнається цілим рядом документів стратегічного характеру. Зокрема, відповідні положення щодо розвитку системи моніторингу довкілля присутні в Основних засадах державної екологічної політики України на період до 2021 р.

Проте, сучасний стан державної системи моніторингу довкілля не дозволяє забезпечити ефективну імплементацію положень природоохоронних Директив ЄС в національну екологічну політику відповідно до УПА. Для ефективного виконання функцій державна система моніторингу довкілля має спиратися на визначені регуляторні вимоги щодо відповідальності визначених суб’єктів, обґрунтування програм і регламентів моніторингу, а також критерії безпеки навколишнього середовища. Ця система має забезпечувати об’єктивний аналіз впливів за результатами об’єктових програм моніторингу і контролю, а також надавати результати аналізу динаміки зміни основних складників довкілля у просторі і часі з урахуванням фонових даних забруднення.

Нині в Україні відсутня цілісна система моніторингу довкілля, певним чином функціонують лише відомчі мережі, що вирішують вузькопрофільні завдання управління. Система моніторингу довкілля як важлива складова системи державного управління у сфері екологічної безпеки та формування державної політики сталого розвитку, виконання міжнародних зобов’язань України у природоохоронній сфері потребує кардинального удосконалення особливо в частині запровадження сучасних технологій геоінформаційних систем і дистанційного зондування Землі. Першочерговим завданням є організація автоматизованого моніторингу навколишнього середовища, що ґрунтується на створенні і застосуванні комп’ютерних технологій оперативного збирання, оброблення та передавання даних від великої кількості віддалених та розподілених на значній території об’єктів.

Серед основних причин неефективного функціонування державної системи моніторингу довкілля можна виділити недосконалість нормативно-правового забезпечення, низький рівень координації діяльності суб’єктів моніторингу довкілля, вкрай недостатні обсяги фінансування, а також застарілу приладово-технічну базу суб’єктів екологічного моніторингу. Неефективність системи моніторингу довкілля обумовлює необхідність розробки і затвердження стратегії реформування державної системи моніторингу довкілля на основі інтеграції об’єктових, відомчих і регіональних складових у єдину систему, а також її удосконалення шляхом запровадження та використання сучасних геоінформаційних та комунікаційних технологій для автоматизації процесів збирання, обробки та аналізу результатів спостережень.

Розробка ефективної системи моніторингу довкілля, що відповідає європейським і світовим підходам до екологічного управління, значно розширить можливості міжнародної співпраці України у галузі охорони

навколишнього природного середовища та сприятиме приведенню стану довкілля у відповідність до європейських і світових вимог.

3) місцевого значення:

Водні ресурси. Недостатня ефективність роботи споруд біологічної очистки господарсько-побутових стоків та незадовільний, а подекуди просто аварійний стан мереж водопостачання і водовідведення. Втрати з мереж централізованого водопостачання у багатьох містах області сягають 60-70%. Обсяги зворотних вод, що надходять на очисні споруди міськводоканалів, у цих містах не перевищують 15-25% від об'ємів забраної води.

Для вирішення вищевказаного питання керівникам міськводоканалів необхідно виконувати заходи зазначені в плані заходів по поетапному досягненню ГДС речовин.

Природно-заповідний фонд. Створення нових та розширення меж існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

4) вирішення яких не потребує залучення значних матеріальних (фінансових) ресурсів:

Природно-заповідний фонд:

-охорона, використання та відтворення лісів у зв'язку із всиханням соснових насаджень та знищенням у зв'язку з пожежами; проблема меліорації земель та виснаження ґрунтів;

-збереження та відновлення чисельності видів природної флори та фауни, у тому числі мігруючих видів тварин, середовищ їх існування, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу та типових природних рослинних угруповань, що підлягають охороні;

-зменшення негативного впливу процесів урбанізації на навколишнє природне середовище, припинення руйнування навколишнього природного середовища у межах міст, зокрема, недопущення необґрунтованого знищення зелених насаджень у межах міст під час виконання будівельних чи інших робіт, незаконного відведення земельних ділянок, зайнятих зеленими насадженнями, під будівництво;

-забезпечення збереження, відновлення та збалансованого використання рослинного світу Луганщини;

-забезпечення сталого використання та охорони земель, покращення стану уражених екосистем та сприяння досягненню нейтрального рівня деградації земель, підвищення рівня обізнаності населення, землевласників і землекористувачів щодо проблем деградації земель.

Перелік відповідальних виконавців за підготовку Екологічного паспорта

№ розділу	Відповідальний виконавець	Посада
1-4	Манько Вікторія Анатоліївна	Головний спеціаліст відділу атмосферного повітря, надрокористування та оцінки впливу на довкілля управління екології та природних ресурсів
5	Фастов Олексій Олексійович	Головний спеціаліст відділу атмосферного повітря, надрокористування та оцінки впливу на довкілля управління екології та природних ресурсів
6	Манько Вікторія Анатоліївна	Головний спеціаліст відділу атмосферного повітря, надрокористування та оцінки впливу на довкілля управління екології та природних ресурсів
7-12	Долженко Світлана Миколаївна	Заступник начальника управління - начальник відділу з питань ведення заповідної справи, природних ресурсів та екомережі управління з питань земельних, водних та природних ресурсів
13-17	Манько Вікторія Анатоліївна	Головний спеціаліст відділу атмосферного повітря, надрокористування та оцінки впливу на довкілля управління екології та природних ресурсів
18	Фастов Олексій Олексійович	Головний спеціаліст відділу атмосферного повітря, надрокористування та оцінки впливу на довкілля управління екології та природних ресурсів
	Долженко Світлана Миколаївна	Заступник начальника управління - начальник відділу з питань ведення заповідної справи, природних ресурсів та екомережі управління з питань земельних, водних та природних ресурсів
	Манько Вікторія Анатоліївна	Головний спеціаліст відділу атмосферного повітря, надрокористування та оцінки впливу на довкілля управління екології та природних ресурсів

Контактна інформація Департаменту комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів:

проспект Центральний, 59, м. Сєвєродонецьк, Луганська область, Україна, 93405, lugcomland@loga.gov.ua, lugcomland@ukr.net.

Офіційний веб-сайт: <http://eco-lugansk.gov.ua>

Сторінка у соціальній мережі Facebook: <https://www.facebook.com/eco.lugansk>

Телефони:

тел. (+3806452) 2-55-00, 2-55-77, (0645)70-44-44.